

דברי תורה

שנת תשע"ג • גליון כ"ט • אמור

ד"ת אצל סעודת ל"ג בעומר
ואצל מסיבת לחיים ליל ל"ג בעומר
שנת תשע"ב לפ"ק

שיעור בספר מסילת ישרים
פרק כו - שיעור פ"ט (ב)

פנינים

מדור משפחת שענבערגער

דברי תורה בסעודת יום ל"ג בעומר שנת תשע"ב לפ"ק

ענין תיקון ימי הספירה ול"ג בעומר בבחי' התכללות תורה ותפלה,
כוונת שמות הק' בבחי' קדושת האותיות.

ד"שכם אחד על אחיך" היינו עיר שכם ממש, שהיא תהיה לך חלק אחד יתירה על אחיך. ועל כך קאמר "אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי" דכשהרגו שמעון ולוי את אנשי שכם, נתכנסו כל סביבותיהם להזדווג להם, וחגר יעקב כלי מלחמה כנגדן. ונמצא כי יעקב אבינו כבש את עיר שכם ע"י שני ענינים אלו גם יחד, ע"י ענין חרב וע"י ענין קשת, ואת עיר זו שנכבשה עד"ז נתן יעקב אבינו ליוסף הצדיק אשר הוא נחשב כשומר הברית, וה"ז מורה כי התיקון לעיר שכם ולענין אנשי שכם בא בבחי' חרב וקשת, ובבחי' יוסף הצדיק אשר הוא שומר הברית.

וביאור הענין הוא, דהנה נודע כי 'חרב' ו'קשת' הם ב' מיני קלי' שרשיות של אומות העולם, ואשר מאידך גיסא אפשר להפכם אל ב' בחי' של קדושה, ד'קשת' הוא הקלי' אשר ממנו באה יניקה לקלי' ישמעאל שנאמר בו "ויהי רובה קשת" (שם נל, ט), ו'חרב' הוא הקלי' אשר ממנו באה יניקה לקלי' עשיו שנאמר בו "ועל חרב"ך תחיה" (שם טו, מ). ומאידך גיסא, כאשר מהפכים את ב' ענינים אלו אל הקדושה, הנה על כך פירש"י עוד בענין "בחרבי ובקשתי" דהיינו 'חכמתי ותפלתי', ענין תורה ותפלה, דמדריגת 'תורה' היינו בחי' 'חרב', וכדחזינן אשר אכן לכאורה יש מקום לעשיו שבבחי' חרב שיהא לו יניקה מכך, וכענין דכתיב ביה "והאבדתי חכמים מאדום, ותבונה מהר עשיו" (עזריא א, ט), והרי לך כי עשיו יש לו איזו יניקה מענין החכמה,

כתב האריז"ל (שעה"כ דרושי הפסח דרוש י"ז) כי ענין ל"ג בעומר הוא בסוד מאי דכתיב "ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים, ויקחו אבנים ויעשו גל, ויאכלו שם על הגל, ויקרא לו לבן יגר שהדוּתא, ויעקב קרא לו גלעד" (נלאשית לא, מו-מז), והיינו כנודע אשר "גלעד" רומז על שם אכדט"ם שהוא שם הבטחון שבגימ' ע"ד, וזהו סוד ל"ג בעומר. והנה פסוק זה נאמר אצל יעקב אבינו אחר שיצא מבית לבן, וכאשר לבן רדף אחריו, וצ"ב מה שייכות יש לענין זה עם מה שרדף לבן אחר יעקב אבינו, וכן צריך לבאר ענין מה שנאמר התם "ויאכלו שם על הגל", מהו ענין אכילה זו, עוד צריך לבאר מה שכתבה התורה בענין זה לשון תרגום, "ויקרא לו לבן יגר שהדוּתא", וזהו המקום היחיד שנכתב בתורה לשון תרגום, וצ"ב מה שייכות יש ללשון תרגום עם ענין זה של "גלעד", ענין ל"ג בעומר.

ויבואר בהקדם, דהנה נודע מה שכתבו המקובלים, כי ימים אלו של ספירת העומר באים על תיקון ענין הכי"ד אלף תלמידי רבי עקיבא שמתו כולם בפרק אחד בין פסח לעצרת (נמוט ס:), ואשר הם היו גלגולים של הארבעה ועשרים אלף משבט שמעון שמתו במגיפה על דבר פעור (נמדנז כה, ט), ואשר הם היו גלגולים של אנשי שכם שנהרגו ע"י שמעון ולוי (נלאשית לא, כה). והנה בענין עיר שכם מצינו כי יעקב אבינו אמר ליוסף הצדיק, "ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי" (שם מט, כג), ופירש"י

דברי תורה בסעודת יום ל"ג בעומר

ובבחי' מאי דאיתא במדרש (מנחם מוקט מ'), רבי אחא בשם רבי יוסי בר חנינא אמר, בשעה שעלה משה למרום שמע קולו של הקב"ה יושב ועוסק בפרשת פרה אדומה הלכה בשם אומרה, רבי אליעזר בני אומר עגלה בת שנתה ופרה בת שתיים. וכמו"כ בענין התפלה נעשה התכללות זו, וכענין מה שאמרו חז"ל (נרכות ז). שהקב"ה מתפלל, והיינו אשר הקב"ה אומר כביכול את הדיבורים שלנו, דיבורי הנברא. ונמצא כי ע"י היחוד וההתדבקות רוחא ברוחא של "ישקני מנשיקות פיהו" נעשה התכללות של תורה ותפלה כאחד.

ומעתה הנה מכח התכללות זו של תורה ותפלה כאחד בא הברור של ב' בחי' אלו הנ"ל, דהנה מתורה גרידא ומתפלה גרידא אפשר שיהא מהם יניקה לעשיו ולישמעאל, דהתורה גרידא משתמשת עם השכל הטבעי, ואכן האמת היא כן אשר צריך להשתמש גם עם שכל זה להקדושה, והתורה יורדת ממקום גבוה למקום נמוך לבאר את כל עניני התורה להשכל הטבעי, וגם שכל זה הוא חלק מחלקי התורה, אמנם סוף כל סוף מבחי' זו אפשר שיהא יניקה לאדום, דאפשר להם ליקח ענינים שכליים אלו ולינק מהם, ולהפכם לשיטות ולדעות שונות אשר הם אינם כלל מענין תורה. ולא מיבעיא אם הינם מהפכים זאת לדעות כוזבות ממש, אלא אפילו שאין זה דעות כוזבות, מ"מ אפשר להם להפריד זאת מענין 'תורה', וזהו ענין יניקת אדום מן החכמה. וכמו"כ מענין תפלה גרידא שאינה במדרגת מה שהקב"ה מתפלל אפשר שיהא לישמעאל יניקה ממנו, דבבחי' זו שייך ענין של 'עיון תפלה' (נרכות נה; ז"צ קסד); ובריבוי השתלשלות אפשר שיבא מכך ענין תפלה להעבודה זרה. אמנם כאשר ישנה התכללות של תורה ותפלה כאחד, הנה תורה שכזו הינה בבחי' תורה בטהרתה, ותפלה שכזו הינה בבחי' תפלה בטהרתה, ומתורה ותפלה שבבחי' זו אי אפשר שיהא לאומות העולם יניקה מהם. וזהו בחי' "ישקני מנשיקות פיהו", ענין התדבקות התורה שבבחי' הבורא עם התפלה שבבחי' הנברא כאחד, ועל כך נאמר "כי טובים דודין מיינ", דמבחי' זו אי אפשר שיהא לאומות העולם יניקה ממנו, אחר שבדידם לא שייך ענין כזה כלל.

ומעם הדבר הוא, דהנה בחי' תורה בטהרתה אינה נלמדת ע"פ השכל הטבעי, אלא זהו בחי' תורה אשר הינה כל כולה פנימיות, ופנימיות זו אינה קיימת אצל אומות העולם. וכן נמי בענין מה שהקב"ה מתפלל אמרו חז"ל (ר"ה ז'), מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפלה, ועיטוף זה שבשעת התפלה הוא 'כעטיפת ישמעאלים' (מו"ק זד.), והיינו אשר ביטול היניקה שיש לישמעאל מענין התפלה בא ע"י מדרגת התפלה שבבחי' נתעטף הקב"ה, מדרגת תפלה בבחי' מה שהקב"ה מתפלל. ולכך מצינו דווקא ברבי ישמעאל כהן גדול אשר הוא היה זה ששמע את תפלת הקב"ה (נרכות ז), והיינו אשר בכך נתבטלה יניקת ישמעאל מענין התפלה, ע"י ענין מה שהקב"ה מתפלל.

וכמו"כ מדרגת תפלה היינו בחי' 'קשת', ומבחי' זו מצינו כי אכן יש מקום לישמעאל שיהא לו יניקה מכך, וכענין מה שישמעאל נקרא בשם 'ישמעאל' על "כי שמע ה' את ענין" (נח"ט טו, יב), וכן כתיב ביה "כי שמע אלקים אל קול הנער כאשר הוא שם" (שם נא, יז), והרי מצינו ענין קבלת התפלות אצל ישמעאל. ונמצא כי חרב וקשת הן ב' מיני קלי' של עשיו וישמעאל אשר צריך להפכם אל הקדושה, וה"ז מרומז בענין עיר שכם שכבשה יעקב אבינו ע"ה "בחרבי ובקשתי".

וברור ב' ענינים אלו להפכם אל הקדושה נעשה בעת מתן תורה על הר סיני, דהנה התורה מתפרשת בע' לשון של הע' אומות אשר הם מושרשים בענין עשיו וישמעאל, ועי"ז בא הברור לקלי' אלו של עשיו וישמעאל, וכדיבורא. וע"ד הרמז, הנה כתיב "וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר" (ויקרא כה, ט), ומיניה ילפינן כי כל המצוות כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני, והנה "בהר" אתון 'רהב' שהוא שמו של שרו של ישמעאל, ונודע כי זהו ענין "רב"ה קשת", "רבה" אתון 'רהב'. ו"סיני" עה"כ בגימ' סמאל' שזהו שמו של שרו של עשיו, וחסרון הא' בחשבון "סיני" הוא מצד אשר באופן אחד נחשב כי הא' של סמאל' הוא בחי' החיות שבו, ואילו עיקר שמו אכן אינו אלא סמ"ל שבגימ' "סיני" במכוון. ונמצא כי "בהר סיני" הוא ברור ב' קלי' אלו של עשיו וישמעאל.

וענין הברור שנעשה במתן תורה על ב' בחי' אלו הוא, דהנה על מתן תורה נאמר "ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודין מיינ" (שם"ט א, ג), ופירש התרגום כי מה שנתן לנו השי"ת את התורה ה"ז כגבר דנשק לחבריה מן סגיאות חבתא דחבב לן יתיר משבעין עממיא, "כי טובים דודין מיינ", "מיינ" היינו מן הע' אומות שבגימ' י"ן. והנה ענין "ישקני" היינו ענין נשיקין שזהו בחי' התדבקות רוחא ברוחא, ענין התדבקות הפה של איש ישראל עם אבינו שבשמים, וענין התדבקות זו הוא, דהנה בפשטות נראה כי ישנו ענין המשתייך להבורא לבדו, וישנו ענין המשתייך להנברא לבדו, דענין 'תפלה' לכאורה אינו משתייך אלא אל הנברא בלבד, שהנברא צריך לשפוך את נפשו ולהתפלל תפלה לפני בוראו, ואילו ענין 'תורה' אינו משתייך לכאורה אלא אל הקב"ה לבדו, דהקב"ה הוא נותן התורה לעמו ישראל, ואף כי אכן גם הנברא יכול ללמוד דברי תורה, אמנם נודע כי התורה עצמה הינה למעלה מכפי ערך מה שאנו לומדים, והלימוד תורה שלנו אינו אלא חזרה על הדברים שנאמרו ע"י הקב"ה בסיני, ואלו הן דברי אלקים חיים של הקב"ה, ודיבור שכזה משתייך בפשטות רק להקב"ה לבדו, דהקב"ה הוא האומר את התורה, והוא מצווה את הציוויים שבה. אמנם כאשר נעשה התדבקות רוחא ברוחא אזי נעשה התכללות בין הנברא להבורא, ואזי נעשה יחוד ביניהם, באופן אשר התורה המשתייכת להבורא נאמר בה "ואשים דברי בפין" (ישעיה נא, טו), שהשי"ת שם את הדיבורים שלו בפה האדם, והאדם אפשר לו לדבר דברים של הקב"ה, ואפשר לו לדבר מעצמו דברי תורה, דברים שנשמעו מפי הקב"ה בהר סיני,

דברי תורה בסעודת יום ל"ג בעומר

גדול ביום הכיפורים שמירה מיוחדת על כך שלא יראה קרי (יומא יא:יט:), והיה זאת נס מיוחד מה שלא אירע קרי לכהן גדול ביום הכיפורים (אבות פ"ה מ"ט), וזאת משום שביום הכיפורים ניתנו הלוחות השניות המשתייכות להשכל הטבעי כנ"ל, וכמו"כ יום הכיפורים משתייך לענין קירוב גרים, דיתרו חותן משה נתקרב ובא אל כלל ישראל ביום הכיפורים, ומאחר שיורדים אל מדריגה זו של השכל הטבעי, וצריך לעסוק בקירוב גרים, שוב צריך ג"כ שמירה מיוחדת על כך שלא יבואו לידי טומאת קרי, היפך ענין שמירת הברית, וכנודע אשר טומאת קרי משתייכת לכך אשר האדם מתדבק אל השכל הטבעי, דהנה שכל זה תחילתו בענין תרדמה כנ"ל, ענין לשון תרגום, ולכשמתגברת התרדמה שוב אפשר לבוא לידי טומאה זו. וכמו"כ 'קרי' הוא ענין מקרה הבא בטבע ולא בדרך נס, ואדם העוסק בעניני הטבע, והוא אינו מתעלה אל הענין שלמעלה מן הטבע, הנה ממנו אפשר שיהא יניקה לאומות העולם, ונמשך זאת מענין קירוב גרים כנ"ל, ושוב אפשר לו לבוא לידי טומאה זו. ולכך הוצרך הכהן גדול שמירה מיוחדת ביום הכיפורים שלא יבוא לידי טומאה זו. ומדריגת לוחות שניות צריכה ג"כ שמירה מיוחדת שלא יהא בה יניקה לעשיו, ולהס"מ שהוא שרו של עשיו, וזהו ענין מה ששטן ביומא דכיפורי לית ליה רשותא לאסטוני (יומא כ.), דביום הכיפורים עורכת הקדושה מלחמה נגד הס"מ בענין יניקה זו.



והנה מדריגה זו של התכללות תורה ותפלה כאחד, זהו ג"כ מדריגת רבי שמעון בר יוחאי. ועומק הענין הוא, בהקדם, דהנה איתא במדרש (שומ"ט פה"ט ס"א), רבי יהושע בן לוי בשם רבי פנחס בן יאיר אמר, מפני מה מתפללין ישראל בעולם הזה ואינן נענין, על ידי שאינן יודעין בשם המפורש, והיינו אשר הם אינם מכוונים שמות הק' בעת התפלה, ונמצא כי קבלת התפלות באה ע"י שמכוונים שמות הק' בשעת התפלה. וזהו ג"כ עומק ביאור דברי הגמ' (נכ"ט כ.), אמר ליה רב פפא לאבבי, מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא, ומאי שנא אנן דלא מתרחיש לן ניסא, דרב יהודה כי הוה שליף חד מסאניה אתי מטרא, ואנן קא מצערינן נפשין, ומצווין קא צווחינן, ולית דמשגח בן. אמר ליה, קמאי הוו קא מסרי נפשיהו אקדושת השם, אנן לא מסרינן נפשין אקדושת השם. והענין הוא כנ"ל, דמקור ענין זה מה שהראשונים מסרי נפשיהו על קדושת השם, ואשר לכך נענו הם בתפלתם, ה"ז מצד מה שהראשונים התפללו בכוונת שמות הק', ומה שאמרו חז"ל כי הראשונים מסרי נפשיהו אקדושת השם, היינו משום שהמתפלל בכוונת השמות הק' יש לו דביקות שכזו בהשמות הק' בשעת התפלה, עד אשר מכח דביקות זו הינו מנתק את עצמו מן החיים הגשמיים, והינו מתדבק בחיים נצחיים, ובכך הינו מוסר נפשו על קדושת השם, וזהו ענין 'קידוש השם', שהוא מקדש את שם ה'. ואכן כל ענין כוונות הארז"ל באים ברובם עם ענין כוונת מסירות נפש על קידוש השם, דענין הדביקות הוא ענין

ועפ"ז מבואר ענין מה שכתב הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע (עבודת ישראל לשבעות ד"ה ויואל), דאיתא במדרש (פדר"א פמ"ט), שביום מתן תורה בקשו להתנמנם בבוקר, ושנתם ערבה להם, עד שעוררן משה רבינו ע"ה לקבל את התורה. ואמר הצדיק הגאון מוהר"ר לוי יצחק זצ"ל, חלילה לחשוב על עם קודש שנפלו בתרדמת העצלות והשינה ביום הנכבד שידעו שיתן הקב"ה את תורתו להם, אלא י"ל דכוונתם היה לשם שמים, שמיום שני בסיון שהתחילו לעשות הכנה לקבלת התורה, ועבדו בכל כוחם ובמחשבותם הקדושים, עד שנפל עליהם ליאות ועייפות, והיו מתייראים פן לא יוכלו לקבל את התורה במחשבה צלולה כראוי, על כן נתנו שינה לעיניהם ולעפעפם תנומה, בכדי שיתחדשו מוחותיהם ויתחזקו עשתונותיהם בבהירות לקבלת התורה הק', עכ"ד [הרה"ק מבארדיטשוב]. ומסיק הרה"ק מקאזניץ זי"ע, והנה ממשוטו של מקרא דכתיב "ויוצא משה את העם" (שמות יט, יז), וכל מקום דכתיב "עם" הם פשוטי בני אדם כנודע, ולכן ניחא לומר עליהם שהיו ישנים ונרדמים עד שהקיץ משה, ויוצא אותם לקראת האלקים, ואף גם לפי מה שאמר החסיד הנ"ל דכוונתם היה לשם שמים, מ"מ מוכרע שלא היו אותם האנשים במדריגה גדולה, עיי"ש מה שביאר בכך. ודברים אלו בפשטות צריכים ביאור לכאורה, וכי בעלי המדריגה הגדולה אינם צריכים ישוב הדעת, ומה זאת אשר הם לא היו צריכים ליתן תנומה לעפעפיהם בכדי ליישב דעתם לקבלת התורה. והביאור הוא ע"ד הנ"ל, דהנה בשעת קבלת התורה נתן השי"ת לכלל ישראל את בחי' 'תורה' בטהרתה, ומדריגה זו של תורה אינה משתמשת עם השכל הטבעי, והיא אינה נלמדת עם שכל זה הזקוק לישוב הדעת, ותורה שכזו אינה צריכה, והיא אינה משועבדת אל הישוב הדעת של השכל הטבעי, אלא תורה זו נלמדת ע"י הנשמה, ובעלי המדריגה הגדולה רצו לקבל תורה כזו, ולכך לא הוצרכו לילך לישן.

ומה שקטני הדעת אכן הלכו לישן קודם קבלת התורה, הנה זהו מכיון שקטני הדעת אלו היה להם שייכות אל ענין קירוב גרים, ואשר ענין קירוב גרים הוא ענין מה שהתורה יורדת ממקום גבוה למקום נמוך אל השכל הטבעי, והוא ג"כ ענין לשון תרגום שבגימ' תרדמה כנודע, דלשון תרגום הוא המקור לענין קירוב גרים, אחר שלשון תרגום בא לפרש את התורה שהינה שכל אלוקי, לתרגמו להשכל הטבעי, ולכך קטני דעת אלו הלכו לישן קודם מתן תורה. ומחד גיסא ישנה טענה עליהם על כך, וככדי לתקן דבר זה נייעורים אנו בליל חג השבועות ועוסקים בו בתורה (מג"א אקדמה לסי' מ"ד), ומאידך גיסא היה צריך להיות כן לכתחילה, וה"ז משתייך לענין מה שאמרו חז"ל (קידושין ע:), כי קשים גרים לישראל כספחת, וכל האריכות בסוגיא זו, ואכ"מ.

וכמו"כ אחר שבירת הלוחות הראשונות נפלו כלל ישראל ממדריגה זו של תורה בטהרתה, מדריגת התכללות תורה ותפלה כאחד, והלוחות השניות יש להם שייכות להשכל הטבעי יותר מן הלוחות הראשונות, ומהאי טעמא הוצרך הכהן

דברי תורה בסעודת יום ל"ג בעומר

מלך מואב מהררי קד"ם" (צמדזכר כג, ז), ד"הררי קדם" היינו כענין מאי דכתיב "ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות, וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קד"ם" (צלאטית כה, ו), ופירשו רבותינו (סנהדרין 65), שם טומאה מסר להם, והיינו אשר אברהם אבינו מסר להם בחי' אחרת של שמות, שמות הטומאה, ואילו ענין קלי' זו הוא, אשר ברצונה לינק מבחי' שמות הקדושה, ואצל בלעם חזינן ענין יניקת הסט"א מכוונת השמות. וכמו"כ כאשר הלך יעקב אבינו אל בית לבן אזי הלך עשיו אל ישמעאל ורצה להתחבר עמו (צלאטית כה, ט), והיינו אשר גם הוא רצה לעשות התכללות זו, לכלול את התורה שבבחי' עשיו עם התפלה שבבחי' ישמעאל, וזהו בחי' מה שהסט"א באה לכוון את כוונת השמות, ורצונם שיהא להם יניקה מענין שמות הקדושה.

אמנם המבחן בין הסט"א להקדושה בענין זה הוא, דאצל הסט"א אין לכוונות אלו כל שייכות עם פשוטות ענין העבודה שבלב זו תפלה (מענין 3), וכוונת השמות לידם אינו אלא כענין כישוף בעלמא, ואין זה משתייך כלל לענין התעוררות רחמים, משא"כ בצד הקדושה הדינה התכללות ממש בין תורה ותפלה, וכוונת השמות הק' בא כאחד עם עבודה שבלב והתעוררות רחמים. והנה בכך מבואר מאי דאיתא בגמ' (מגילה טו.) לגבי מאי דכתיב "ואת כל בית גדול שרף באש" (מ"ג כה, ט), רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי, חד אמר מקום שמגדלין בו תורה, וחד אמר מקום שמגדלין בו תפלה, מאן דאמר תורה דכתיב וכו', ומאן דאמר תפלה דכתיב "ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע" (מ"ג ט, ד), ואלישע דעבד ברחמי הוא דעבד. והנה לכאורה צ"ב מנא ידעינן דאלישע דעבד ברחמי הוא דעבד, והרי בפשוטות נראה שאינו כן, אלא אלישע החייה את הילד ע"י שמות הקדושים, ולא ע"י תפלה, דהנה חבקוק הוא הילד אשר החייה אלישע, ואיתא בזוה"ק (מ"א טו): אמאי אקרי חבקוק, אשכחנא בספרא דשלמה מלכא, שמא גליפא דשבעין ותרין שמהן אגליף עלוי בתיבין, בגין דאתון דאלפא ביתא דאגליף ביה אבוי בקדמיתא, כד מית פרחו מניה, והשתא דאלישע חבק ליה, אגליף ביה כל אינון אתון דשבעין ותרין שמהן, ואתון דאילין שבעין ותרין שמהן גליפן אינון מאתן ושיתסר אתון, וכולהו אתון אגליף ברוחיה אלישע, בגין לקיימא ליה באתון דשבעין ותרין שמהן, וקרא ליה חבקוק. והיינו אשר חבקוק בגימ' רי"ו כמנין האותיות של שם ע"ב, ואלישע הביא בו את שמות הק' אלו, ועי"ז חזר לתחייה, ונמצא כי תחיית המתים זו באה ע"י שמות הקדושים, ולא ע"י תפלה. ולא עוד אלא שבפשוטות אכן אי אפשר להחיות מתים ע"י תפלה, וכענין מה שלא מצינו תפלה על המת שיחיה, ונתבאר במקום אחר דהיינו משום שחלק מגזירת המיתה שנגזרה על אדם הראשון הוא אשר לא יועיל תפלה על כך, ולכך לא נתקנה תפלה על תחיית המתים, ואם מצינו שאלישע החייה את הילד, על כרחך לאו ברחמי הוא דעבד, ובודאי בא זאת ע"י כוונת שמות הק', וא"כ צ"ב מה שאמרו חז"ל בוודאות כי אלישע דעבד ברחמי הוא דעבד.

מסירות נפש על קידוש ה', והראשונים שמסרי נפשיהו על קדושת השם היינו אשר הם התפללו בכוונת השמות הק', ולכן נענו בתפלתם, כדאיתא במדרש הנ"ל.

וענין זה של כוונת השמות הק', הנה זהו עומק ענין ההתכללות הנ"ל של תורה ותפלה הבאים כאחד, דהנה המכוון שמות הק' בשעת התפלה ה"ז נחשב כי הינו לומד יחד עם מה שהינו מתפלל, וכמו"כ הלומד תורה ע"פ סוד השמות הק', הנה תורה כזו אינה נלמדת ע"י השכל הטבעי, אלא בהכרח לו שילמוד תורה עם לב, עם איזו בחי' של דביקות, ולב זה ודביקות זו שיש לו בעת לימודו ה"ז נחשב כי הינו מתפלל יחד עם מה שהינו לומד תורה, וה"ז כלליות של תורה ותפלה כאחד. וע"ד הרמז, הנה נודע כי שמים וארץ הם בבחי' תורה ותפלה, והשוואת הגימ' של שמים וארץ הוא כמנין ש"ם, [דהנה הא' של 'ארץ' נחשבת הן לשמים והן לארץ, וכדנתבאר במקום אחר אשר 'שמים' נקראים כן ע"ש 'אש מים' (מגיגה יב.), וחסר בה א', ומאידך 'ארץ' נקראת כן ע"ש שרצתה לעשות רצון קונה (צ"ר ה, ט), ומיותר בה הא', והיינו אשר א' זו ירדה משמים לארץ. ובשורש הדברים נחשב כי 'שמים' בגימ' ש"צ, וארץ' בגימ' ר"צ, וכשנשווה את הגימ' של שמים וארץ יהא כל אחד מהם כמנין ש"ם], והיינו אשר כוונת השמות הק' הוא ענין חיבור שמים וארץ, התכללות הבורא והנברא, תורה ותפלה כאחד.

וזהו ענין מה שמצינו אצל רבי שמעון בר יוחאי שהתפלל בהיותו במערה, דאיתא בגמ' (שנא לג.): דכי הוה מטי זמן תפלה לביש ומכסי ומצלי, ונתקשו התוס' (שנא יא. ד"ה גנון) בכך, שהרי איתא התם כי חברים שהיו עוסקין בתורה מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה, אמר רבי יוחנן, לא שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחאי וחביריו שתורתן אומנותן, ועל כגון דא אמרו התם (י.) מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, וא"כ מה זאת שהפסיק רבי שמעון בר יוחאי מתורתו כי הוה מטי זמן תפלה, עי"ש מה שתירצו התוס'. וע"פ הנ"ל יש ליישב ולומר כי תפלתו של רבי שמעון בר יוחאי היתה תפילה ע"פ כוונת השמות הק', ותפלה שכזו אינה בבחי' חיי שעה, אלא זהו התכללות של תורה ותפלה כאחד.



והנה לעיל נתבאר כי במדריגה זו של התכללות תורה ותפלה כאחד, ואשר זהו מדריגת כוונת השמות הק', אין בה יניקה להחיצונים ולאומות העולם שבבחי' עשיו וישמעאל, אמנם הנה כל זה אינו אלא כאשר עשיו וישמעאל עומדים כל אחד לעצמו, והם אינם משתדלים לבוא לענין התכללות בצד הסט"א, אולם כאשר עשיו בא להתדבק עם ישמעאל, ואשר זהו ענין התכללות ב' בחי' אלו שבצד הסט"א, אזי באיזו בחי' אפשר להם לינק גם מבחי' זו של כוונת השמות הק', וזהו באמת ענין קלי' לבן ובלעם אשר יש להם יניקה מענין כוונת השמות, וזהו ענין מה שנאמר אצל בלעם "מן ארם ינחני בלך

דברי תורה בסעודת יום ל"ג בעומר

יום (נצטו ז), ואיתא התם, ואימת רתח וכו', תנא משמיה דרבי מאיר, בשעה שהחמה זורחת, וכל מלכי מזרח ומערב מניחים כתריהם בראשיהם ומשתחוים לחמה, מיד כועס הקדוש ברוך הוא, ונמצא כי רגע זה הוא בשעת נץ החמה. אמנם הנה האמת היא אשר ברגע זה של נץ החמה נעשה יחוד למעלה, ועל עת זו כתיב "ייראוך עם שמש" (מסילס עג, ט), וענין 'יראה' זו הוא אשר צריך לירא מלהסתכל במקום שנעשה בו יחוד זה, ולכך נקראת התפלה בשם יראה, דענין התפלה משתייך ליראה זו שלא להסתכל במקום הנעלם, ומהאי טעמא נמי איתא בזה"ק ובדברי האריז"ל כי אסור לפקוח עיניים בעת תפלת שמונה עשרה, דעצימת עיניים הינה תנועה של יראה, וצריך להיות ירא מלהסתכל במקומות נעלים שאין להסתכל בהם. והנה יראה זו הינה בבחי' שמירת הברית שבענין השכל, דהשכל צריך לשמור עצמו שלא להתבונן ושלא להביט במקומות נעלים שאין להסתכל בהם, וזהו ענין שמירת הברית, ויראה זו הינה בודאי שורש לכל ענין שמירת הברית. ואכן משה רבינו ע"ה אשר הוא היה בבחי' זה לעומת זה כנגד בלעם הרשע (נמ"ר יד, ט), כתיב ביה "ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים" (שמות ג, ו), דאם בלעם הינו "שתום העין", שהוא מסתכל אפילו היכן שאסור להסתכל, הנה לעומת זאת משה רבינו תיכף בעת תחילת נבואתו נאמר בו "ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים", [והבן עפ"ז את קשר ענין הסתרת פנים אלו אל ענין מה שאמר לו הקב"ה התם "של נעליך מעל רגליך" (שס פסוק ט), אשר בכך מרומז ענין מה שמשה רבינו צריך לפרוש מן האשה כדאיתא בזה"ק (מ"צ רכ"א), ואכהמל"ב]. ומעתה הנה אם בלעם אין לו יראה זו, הנה כמו"כ היה הוא פוגם הברית.

וקל"י זו של בלעם אשר הוא הסתכל במקומות נעלים שאין להסתכל בהם, הנה נתגלה זאת גם בענין האכילה של בלעם, ואשר ענין אכילה אכן כולל בו גם ענין עריות ופגם הברית הנקרא ג"כ בשם אכילה, וכמו"כ נכלל בו גם ענין אכילה ממש, דשני ענינים אלו אחד הם. דהנה איתא בזה"ק (מ"ג קצ"ג), כי מאי דכתיב בבלעם "פתורה" (נמדנר כג, ט), הנה 'פתורה' היינו שלחן בלשון ארמי, והיינו אשר פתורה הוה מסדר תמן כל יומא, דהכי הוא תקונא דסטרין בישין, מסדרין קמיהו פתורא במיכלא ובמשתייא, ועבדין חרשין ומקטרין לקמי פתורא, ומתכנשין תמן כל רוחין מסאבין, ואודעין לון מה דאינון בעאן, וכל חרשין וקוסמין דעלמא על ההוא פתורא הו, ונמצא כי כל הכישוף של בלעם בא ע"י ענין 'אכילה' שעל השלחן. והיינו אשר בלעם היה "שתום העין", והוא הסתכל לכל מקום בלא יראה, ולכך עשה הוא מענין כוונת השמות ענין של "פתורה", ענין אכילה שאינו כדבעי, ואצל בלעם בא זאת בודאי באופן גרוע ביותר, שהוא עשה מכך בחי' שלחן בלשון תרגום, ואשר שלחן שכזה משתייך כל כולו להסט"א.

ועד"ז מבואר ג"כ ענין הפגם של אצילי בני ישראל שנאמר בהם "ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו" (שמות כד, ט),

והביאור הוא, דהנה מתחילה אכן מסר אלישע את משענתו לגיחזי שיחיה בו את הילד, וכדכתיב "ויאמר לגיחזי, חגור מתניך, וקח משענתי בידך ולך וכו', ושמת משענתי על פני הנער" (מ"ז ד, ט), ומשענת זו אכן הינה מענין כוונת השמות הק', וכדאיתא בגמ' (פסחים סט.), אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, עתידים צדיקים שיחיו מתים, שנאמר "עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, ואיש משענת"ו בידו מרוב ימים" (וכריה ט, ד), וכתיב "ושמת משענת" על פני הנער", אלא שגיחזי ינק משמות הק' אלו, ומכח זה החיה גיחזי כלב, והיינו אשר הסט"א באה לינק מכוונת אלו. אמנם אח"כ כאשר אלישע בא להחיות את הילד, הנה על כך נאמר בו "ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע", ואלישע דעבד ברחמי הוא דעבד, והיינו אשר אכן תחיית המתים זו באה ע"י שמות הקדושים, אמנם בכדי שיוכל אלישע להכניע את קל"י גיחזי, הרי בודאי בא הדגש בענין זה כי לא היה זאת סתם כוונת שמות הק' בעלמא, אלא כוונת השמות הק' שכיוון אלישע בענין זה באו יחד עם ענין 'אלישע דעבד ברחמי הוא דעבד', וזהו בחי' התכללות של תורה ותפלה כאחד.

ומעתה י"ל בענין פלוגתת רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי אם "גדול" היינו תורה או תפלה, דהאמת היא אשר אלו ואלו דברי אלקים חיים, ו"גדול" היינו ענין התכללות תורה ותפלה כאחד, דאכן ענין "גדול" משתייך לענין השמש והירח דכתיב בהו "שני המאורות הגדולים" (נלאשית א, טו), ואשר זהו המקום הראשון שנאמר בו "גדול" בתורה, ונודע כי שני מאורות אלו הינם כנגד תורה ותפלה, השמש הוא ענין תורה, והירח הוא ענין תפלה, וה"ע בענין "ואת כל בית גדול שרף באש", הנה בודאי אלו ואלו דברי אלקים חיים, דהן תורה והן תפלה ה"ז בבחי' גדול, ובעומק הדברים אכן "בית גדול" זה היינו בית אחד שהיו מגדלין בו תורה ותפלה כאחד, אלא שלבד "בית גדול" זה היו עוד בתים המיוחדים יותר לתורה לחוד, ולתפלה לחוד. והנה על "בית גדול" זה שבבחי' התכללות תורה ותפלה כאחד, על כך מייתי ראייה מאלישע, וכדנתבאר. [ופסוק זה שנאמר באלישע אכן נאמר זאת אצל שאלת המלך לגיחזי, וגיחזי סיפר לו "גדולות" אלו, וזאת בכדי שיהא לו תיקון].



וההבחנה הגדולה לידע אם כוונת השמות באה מצד הקדושה, או שה"ז בא מצד הסט"א ח"ו כענין קל"י לבן ובלעם, הנה זהו בענין שמירת הברית, דהנה ענין כוונת השמות הק' הינו ענין נאצל ביותר, ובכדי לקבל ענין זה כנכון צריך להיות שומר הברית, ומכיון שקל"י זו מתעסקת בענין זה שלא כראוי, לכך מתגלית קל"י זו בעיקר בכך אשר העוסקים בענין זה מצד הסט"א הינם פוגמי הברית. ואכן בלעם נקרא "שתום העין" (נמדנר כד, ט), וזאת משום שהוא הסתכל במקומות שאין להסתכל בהם (ע"י נה לט), וכן נמי בלעם היה יודע לכיון את אותו הרגע שהקדוש ברוך הוא כועס בו בכל

דברי תורה בסעודת יום ל"ג בעומר

אפשר לו להיות מקצץ בנטיעות ח"ו, בבחי' "ויחזו את האלקים" הנ"ל, ואפשר לו לטעות בכך ולבוא לידי נפילה, אמנם ההשגה נכונן באה באופן של "ויסתר משה פניו כי ירא מהביט", ואזי באה ראייתו של צדיק זה על קדושת האותיות. וסוף כל סוף, בעת הסתלקות משה רבינו ע"ה, כאשר כתב משה רבינו ע"ה את פרשת "וימת שם משה" (דברים לז, ט), אזי נאמר ביה 'משה כתב בדמע' (צ"ט טו), שהיו לו בחי' דמעות העיניים על אשר אין ביכולתם להשיג נכונן את קדושת אותיות אלו של פרשה זו.

ומדריגה זו של קדושת האותיות זהו שלימות ענין התכללות תורה ותפלה כאחד הנ"ל כראוי, דהנה בחי' תפלה זו אשר הקב"ה מתפלל, ואשר נתבאר כי בכך בא ענין התכללות תורה ותפלה נכונן, הנה בא זאת בענין מה שהקב"ה גילה את סדר התפלה של הי"ג מידות של רחמים (ר"ט ז), ונודע כי ישנם י"ג מידות של רחמים שנאמרו אחר חטא העגל (שמות לז, ו-ז), וישנם ט' מידות של רחמים שנאמרו אחר חטא המרגלים (פמדנז יד, יט), ושניהם יחד הינם כמנין הכ"ב אותיות, והיינו אשר תפלה שכזו הינה בבחי' קדושת הכ"ב אותיות. ומה שהקב"ה נתגלה על ידם כ'זקן מלא רחמים, היינו אשר רחמים אלו הן ענין בחי' התפלה המתאחדת ונכללת בהתורה, ובא זאת בענין קדושת האותיות כנ"ל, וכמו"כ התורה המתאחדת ונכללת בהתפלה באה ג"כ בענין קדושת האותיות, וזהו ענין "ואשים דברי בפיך ובצל ידי כיסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ", דשמים וארץ היינו תורה ותפלה כנ"ל.

ומערתה הנה אחר כל בירור זה של יעקב אבינו בבית לבן, ואשר לבן ובלעם בחדא ביקתא נינהו, ענין הקלי' המבקשת לינק מענין כוונת השמות הק', הנה אח"כ כתיב "ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים, ויקחו אבנים ויעשו גל, ויאכלו שם על הגל", "אבנים" היינו ענין האותיות כנודע, ו"לקטו אבנים" היינו שילקטו אותיות קדושות, ומסיק "ויאכלו שם על הגל", דאכילה זו עומדת לעומת האכילה שבענין "פתורה" של בלעם, ואת גל זה קרא יעקב בשם "גלעד", ובכך נתבטל קלי' עשיו וישמעאל הבאים כאחד אשר לבן ובלעם עסקו בכך. וזהו ג"כ ענין התיקון של אנשי שכם בענין "אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי", ד"אמורי" לשון מאור, ענין "המאור הגדול והמאור הקטן" (נלאטיט ט, טו), ענין שמש וירח המורים על ענין תורה ותפלה כנ"ל, והתיקון לכך בא ע"י "בחרבי ובקשתי", וכדפירש"י דהיינו חכמתי ותפלתי, דיעקב אבינו כבש את עיר שכם ע"י התכללות זו של תורה ותפלה כאחד. ושלימות התיקון של עיר שכם הוא ע"י שנותנים אותה ליוסף הצדיק אשר הוא בבחי' שומר הברית, דשומר הברית יש לו שייכות לענין התכללות זו כנכונן, והוא יכול לכוון שמות הק' כדבעי כנ"ל, ועל כך נאמר "ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך", ואשר "שכם" נט' ש"ם כ'בוד מ'לכותו, ענין כוונת השמות הק'. ובענין זה מונח ג"כ סוד ל"ג בעומר, אחר שיום

והיינו אשר אצילי בני ישראל אלו הסתכלו בעת מתן תורה במקום נעלה כזה אשר עד כדי כך לא הותר להם להסתכל שם, וכדפירש"י שהיו מסתכלין בו בלב גס מתוך אכילה ושתיה, וה"נ בא זאת יחד עם ענין "ויאכלו וישתו". ואכן אונקלוס תרגם 'דהו חדאן בקורבניהון דאתקבלו ברעווא כאלו אכלין ושתין', ונמצא כי לפי ערך לשון תרגום לא היה במעשה זה כל חסרון, ואכן אין לנו השגה בקדושים אלו, ובודאי כי אין זה בבחי' בלעם אשר היה לו שלחן בבחי' לשון תרגום כנ"ל, אלא שמ"מ לפי ערך לשון הקודש, ולפי גודל ערכם, היה טענה עליהם בענין זה. ולכך נענשו אח"כ אצילי בני ישראל אלו, והם נדב ואביהוא שמתו בעת הקמת המשכן, ותיכף אחר מעשה זה, בהמסע הראשון שנסעו בני ישראל אחר הסתלקות נדב ואביהוא, מצינו שאמרו בני ישראל "מי יאכלנו בשר" (שס יא, ט), ואזי נאמר ג"כ "וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו" (שס פסוק י), ודרשו חז"ל (שנת קל). דהיינו על עסקי עריות, ונראה לומר כי אותם הדינים שגרמו להסתלקות נדב ואביהוא, הנה הם התגברו ג"כ אח"כ אצל האספסוף אשר התאוו תאוה, וחזרו בהם ענין פגם זה של נדב ואביהוא, ונתגברה אצלם קלי' זו של אכילה שלא כדבעי בענין אכילה דעלמא ובענין עריות, [וה"נ חזינן כי שני ענינים אלו באים כאחד, שאמרו "מי יאכלנו בשר", ענין אכילה, וכמו"כ היו בוכים למשפחותיהם שהוא ענין עריות]. ומעשה זה נמשך עד אשר הוצרך השי"ת לגלות את יראה זו של משה רבינו העומדת לעומת קלי' זו כנ"ל, ולכך הנה אחר מעשה זה נאמר השבח של משה רבינו, "פה אל פה אדבר בו, ומראה ולא בחידות, ותמונת ה' יביט", ודרשו חז"ל (נלטו ז), אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, בשכר שלש זכה לשלש, בשכר "ויסתר משה פניו" זכה לקלסתר פנים, בשכר "כי ירא" זכה ל"וייראו מגשת אליו" (שמות לז, ל), בשכר "מהביט" זכה ל"ותמונת ה' יביט".



והנה בירור קלי' זו של לבן ובלעם בא ע"י ענין קדושת האותיות, דקדושת האותיות הינה מין קדושה כזו אשר כל ענין כוונת השמות הק' נכונן ה"ז בנוי על קדושה זו, ומהאי טעמא נמי מצינו כי אע"פ שמעיקר הדין צריך לעצום עיניים בעת תפלת שמונה עשרה, מ"מ מותר לפקוח עיניים לראות את האותיות, ועומק הענין הוא משום שראיית האותיות הינה ג"כ בגדר עצימת עיניים, וענין יראה זו בפועל ממש מתקיימת בכך שאין מסתכלים היכן שאסור להסתכל, אמנם על האותיות ניתן רשות להסתכל, וצריך לבוא אל מדריגה זו שיוכלו לראות את קדושת האותיות. ואכן על כך אמרו חז"ל כי בשכר "ויסתר משה פניו כי ירא מהביט", זכה ל"ותמונת ה' יביט", ד"תמונת ה'" היינו ענין האותיות הקדושים, וע"י יראה זו שהיה לו למשה רבינו העומד לעומת בלעם, ע"י זכה לבוא אל מדריגת קדושת האותיות, דהנה פעמים מביט האדם בעיניים נעלים ברצונו להשיג השגות, אך ככהאי גוונא

דברי תורה בסעודת יום ל"ג בעומר

ונבל הכרמלי יתגלגל אח"כ אצל ברזילי הגלעדי, ועליו נאמר "ולבני ברזילי הגלעדי תעשה חסד והיו באוכלי שולחנך" (מ"א ג, ז), ואם מתחילה היה לו לבלעם הרשע שהוא ענין לבן הארמי 'שולחן' שבבחי' "פתורה", אכילה של טומאה, הנה מכח ענין "ויאכלו שם על הגל" נסתבב כי לבסוף יבוא אל תיקונו, ועד אשר לבסוף בא אל ענין "והיו מאוכלי שולחנך", וכל זה מונח בענין "גלעד" אשר מרומז בו ג"כ סוד הגלגול. ודוד המלך הוצרך לירד ירידה רבה עבור תיקון זה, ומה שאחזו בולמוס לדוד המלך עד שהוכרח לאכול מלחם הפנים, ואשר מכח זה נהרגו אנשי נוב עיר הכהנים, כל זה הוא מענין הירידות שהוצרך דוד המלך לירד בכדי להעלות משם את נשמה זו של לבן, שתבוא אל תיקונו בענין "והיו מאוכלי שולחנך", ואלו הן מן המחשבות העמוקות של הקב"ה בכדי לקרב רחוקים, דהקב"ה מעלה גם את הנשמות הנמוכות, ולכך נמי נכתבה פרשת בלעם בתורה.

ובל זה משתייך אל סוד ל"ג בעומר, ולכך סיים רבי שמעון בר יוחאי את דבריו בהאי עלמא בענין "כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן" (מסילס קלג, ג; אד"ז לנז:), "זקן" היינו ענין י"ג מידות של רחמים שהם בבחי' תיקוני דיקנא, וי"ל כי "זקן" אהרן שיורד על פי מידותיו" רומז לענין ט' מידות של רחמים, ומסיק "כטל חרמון שיורד על הררי ציון, כי שם ציוה ה' את הברכה חיים עד העולם" בב"א.



תוכן הדברים:

הסט"א, יניקה מענין כוונת שמות הק', חסרון היראה שלא להסתכל במקומות נעלים שהו"ע פגה"ב בבחי' השכל. המבחן על כך ע"י שאצלם אין התפלה בבחי' התעוררות רחמים, וע"י שהם פוגמי הברית בענין עריות ובענין אכילה. בירור קלי' זו ע"י מדרגת קדושת האותיות שזוכים לכך מכח היראה מלהביט היכן שאי"צ להביט, כמשה רבינו / שמירת הברית הוא שלימות התיקון לקלי' עשיו ישמעאל, לבן ובלעם, שלא יהא להם יניקה כלל. ענין מה שעיר שכם ניתנה ליוסף הצדיק / מחמת החושך הגדול השורה בדורות הנמוכים, לכך לעו"ז אפשר שיהא להאדם שייכות בהם לתורה ותפלה בטהרתה ע"פ כוונת השמות אף שאינו ראוי לגמרי לכך / ענין המחשבות העמוקות של הקב"ה האיך לקרב רחוקים, ולהעלות גם את הנשמות הנמוכות.



פסוקים ומאמרי חז"ל שנתבארו בהמאמר:

בענין אכילה שלא כראוי, ומכח אכילה זו בא התיקון ללבן שנתגלגל בסוף ברזילי הגלעדי שנאמר בו "והיו מאוכלי שולחנך" אצל דוד המלך. ועי"ז בא תיקון הדורות הנמוכים ליתן להם איזו שייכות לענין כוונת השמות בבחי' לשון תרגום, ולכך כתבה תורה בענין זה לשון תרגום / "ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי

זה הוא זמן התיקון להגלגולים של אנשי שכם, וכן נמי ב' פעמים "מאור" בגימ' תפוח, והוא ענין רבי שמעון בר יוחאי שנאמר בו 'ולשדה תפוחים עלית'.

וי"ש להוסיף בענין זה, דהנה אפילו בדורות הנמוכים אלו אשר אי אפשר להם להיות מסולקים לגמרי מן השכל הטבעי, ועדיין יש להם איזו שייכות אל שכל זה, ואי אפשר לומר בדידם כי הינם מכוונים ממש את כוונת השמות הק' כנכון, מ"מ מכיון שישנו חושך גדול כזה מצד הסט"א בעת עקבתא דמשיחא, לכך ניתן רשות לדורות אלו שבכל זאת יהא להם איזו שייכות עם ענינים אלו, ואע"פ שאינם עומדים במדרגה זו של שכל אלוקי ממש. וי"ל כי זהו ענין מה שכתבה התורה אצל גל זה לשון תרגום, "ויקרא לו לבן יגר שהדותא", דאם כתבה התורה לשון תרגום בענין זה, ה"ז הוראה על כך אשר ניתנה איזו רשות לענין גילוי זה של "גלעד", לענין גילוי העדות של אחדות הבורא שבמדרגת לשון הקודש, שיתגלה זאת אצל הדורות הנמוכים שהינם בבחי' לשון תרגום. ומה ש"לבן" קרא לו כן בלשון תרגום, הנה "לבן" שבתורה היינו נמי דבר שבקדושה, ענין לובן העליון, ומה גם כי לבן הארמי עצמו יבוא ג"כ לבסוף אל תיקונו לעתיד לבוא, וכדכתיב "כולם נקבצו באו לך" (ישעיה ס, ד), וכתב האריז"ל כי נקבצו באו לך" ראשי תיבות נבל, והוא ענין לבן הארמי שנתגלגל אח"כ בנבל הכרמלי, ולעתיד לבוא יבשרו להשכינה הק' כי אפילו לבן בא אל תיקונו, דלבן עוד יתגלגל אח"כ בנבל הכרמלי,

ליל ל"ג בעומר

נפשין אקדושת השם - הראשונים התפללו בכוונת שמות הק' שענינם בבחי' מסי"ג, ותפלה כזו נענית למעלה / ישוב קו' תוס' האיך התפלל רשב"י במערה, והלא מי שתורתו אומנותו אין לו להפסיק לתפלה - דתפלת רשב"י ע"פ כוונת השמות הק' היינו התכללות תורה ותפלה כאחד, חיי עולם / מן ארם יחני בלק מלך מואב מהררי קד"ם" - ענין יניקה משמות הק', בבחי' "ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות, וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קד"ם", ופירשו חז"ל דשם טומאה מסר להם / ואת כל בית גדול שרף באש", חד אמר מקום שמגדלין בו תורה, וחד אמר מקום שמגדלין בו תפלה, מאן דאמר תפלה דכתיב "ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע", ואלישע דעבד ברחמי הוא דעבד. ומאיך איתא בזוה"ק שתחיית המתים זו באה ע"י כוונת השמות - תפלה גרידא לא מהני על תחיית המתים מכח גזירת המיתה על אדם הראשון, כוונת השמות גרידא אפשר שיהא בה יניקה להחיצו' כענין מה שגיחזי הלך להחיות הילד ע"י משענת אלישע והחיה כלב, אלא אלישע דעבד בכוונת השמות בבחי' התעוררות רחמים, התכללות תורה ותפלה כאחד, ואלו ואלו דא"ח שזוה"ע "בית גדול" / ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו" - שהם הסתכלו ללא יראה למקום שאין להסתכל שם, בחי' אכילה שלא כראוי כענין בלעם שהיה "שתום העין" ונאמר בו "פתורה", ולכך נענשו בעת הקמת המשכן. ותיכף אח"כ התגברה עוד קלי' זו בענין "מי יאכילנו בשר", "בוכה למשפחותיו" על עסקי עריות, שתי בחי' של 'אכילה' שלא כראוי. ולכך הוצרך הקב"ה לגלות שבחו של משה רבינו שהיה לו יראה מלהסתכל במקום שא"צ להסתכל - "ותמונת ה' יביט", ענין קדושת האותיות שזכה משה רבינו מכח "כי ירא מהביט" / 'משה כותב בדמע' - שהיו לו בחי' דמעות העיניים על אשר אין ביכולתם להשיג כנכון את קדושת האותיות של פרשה זו.



בחרבי ובקשתי" - יעקב אבינו בירר הקלי' של אוה"ע ששרשם בעשיו וישמעאל שבבחי' חרב וקשת ע"י תורה ותפלה שזהו פי' הב' של חרב וקשת, ענין התכללות תורה ותפלה כאחד, "אמורי" מל' מאור, ענין שמש וירח. ושלימות בירור זה הוא ע"י יוסף הצדיק בבחי' שמירת הברית, דזהו ההבחנה שלא יהא יניקה לקלי' לבן ובלעם מבחי' זו, מענין כוונת השמות / "וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר" - מתן תורה הוא בירור קלי' ישמעאל אשר שם שרו הוא 'רהב' אתון "בהר", וקלי' עשיו אשר שם שרו הוא 'סמאל', וזולת הא' שבו אשר הוא בבחי' חיות הקדושה שבו ה"ז בגימ' "סיני" / "ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיינ", ובתרגום ד"יין" קאי על הע' אומות - מכח הנשיקין שנעשו במתן תורה בין הקב"ה לכנס"י, ענין התדבקות רוחא ברוחא, התכללות תורה ותפלה, עי"ז נעשה הבירור מאוה"ע שיש להם יניקה מתורה גרידא ותפלה גרידא / נתעט"ף הקב"ה כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפלה - עיטוף הוא כענין עטיפת ישמעאלים שיש להם יניקה מענין תפלה גרידא, ועי"י תפלת הקב"ה מתברר יניקה זו. ומה"ט נמי רבי ישמעאל"ל כהן גדול הוא זה ששמע את תפלת הקב"ה. והבירור בא ע"י קדושת הכ"ב אותיות, ענין י"ג מידות של רחמים וט' מידות של רחמים שנתגלו אצל עיטוף זה / ביאור דברי הרה"ק מקאז'ניץ זי"ע אשר רק קטני הדעת הלכו לישן קודם מתן תורה בכדי שיבואו לישוב הדעת, ולא בעלי המדריגה הגדולה - דקטני הדעת משתייכים להתורה שבבחי' קירוב גרים, שכל הטבעי הצריך ישוב הדעת, משא"כ בעלי המדריגה הגדולה בקשו לקבל תורה שלמעלה מהשכל שאי"צ ישוב הדעת טבעי לכך / ענין השמירה לכה"ג ביוהכ"פ שלא יבוא לידי טומאת קרי, והנס שלא אירע קרי לכה"ג ביוהכ"פ - דיוהכ"פ הוא זמן קבלת לחות שניות שבבחי' השכל הטבעי, זמן קירוב גרים, ובבחי' זו יש אחיזה לטומאה זו שענינה מצד התגברות בחי' תרדמה, לשון תרגום, ענין השכל הטבעי / קמאי הו קא מסרי נפשיהו אקדושת השם, אנן לא מסרינן

דברי תורה בליל ל"ג בעומר

שנת תשע"ב לפ"ק

ענין האור הנמשך בימי הספירה ול"ג בעומר
בבחי' "אור הלבנה כאור החמה".

יוחאי בל"ג בעומר מכוון נגד ספירת הוד שבהוד, ונודע כי רגל ההוד הוא עיקר מה שנפגם בענין "ויגע בכף ירכו" (נלאשמי לנ, טו), ומכח פגם זה נמשך איסור אכילת גיד הנשה (שס פסוק ל"ג), ואיתא בזוה"ק (מ"א קע:), אמאי אקרי גיד הנשה, כלומר גיד דאיהו מנשה לבני נשא לפולחנא דמאריהון, 'נשה' הוא מלשון שכחה, וכן נודע כי האלף החמישי שכנגד בחי' הוד הוא בבחי' חושך, וכדכתיב "כל היום דוה" (איכה א, יג; מיקו"ז עו), והקב"ה הקדים רפואה למכה, ומעט קודם האלף החמישי

ענין יום ל"ג בעומר, הילולא דרבי שמעון בר יוחאי, יש לו שייכות לענין אור, וע"ד הכתוב "אור צדיקים ישמח" (משלי יג, ט), שהרי רבי שמעון בר יוחאי אמר (שנאמר קלמ): ח"ו שתשכח תורה מישראל, שנאמר "כי לא תשכח מפי זרעו" (דברים ל"א, כ"א), והרי שכחה משתייך לענין חושך, ד'שכח' אתון 'חשך', וא"כ הנה רבי שמעון בר יוחאי שאמר חס ושלום שתשכח תורה מישראל, ה"ז מורה כי יש לו שייכות עם ענין האור שהוא היפך החושך. וכן נמי הילולא דרבי שמעון בר

ליל ל"ג בעומר

דאיתא במחזור ויטרי (סימן קס"א) כי ביום פורים הוא ל"ג בעומר, וזכר לדבר "שם האחד פל"ג" (נלאשית י, כט), פל"ג נוט' פורים, ל"ג בעומר.



וביאור הענין הוא, דהנה כל ענין האור מקושר לענין השמש והירח, ושלימות ענין האור הוא בבחי' שני מלכים המשתמשים בכתר אחד, ומאידך מיעוט הירח גרם חושך ושכחה, והעבודה באה בכדי לבוא אל בחי' "והיה אור הלבנה כאור החמה" (ישעיה ל, טו) שזהו שלימות האור. והנה בימי הספירה מתו תלמידי רבי עקיבא, והיה זאת מכיון שלא נהגו כבוד זה בזה (נמוט 33), ואכן חסרון זה הוא כענין מה שאין שני מלכים משתמשים בכתר אחד, שהאחד מעכב בעד חבירו. וכן נודע מאי דאיתא בספרים כי תלמידי רבי עקיבא היו גלגולים של אנשי שכם, והנה 'שכם' נוט' שני מלכים כ'תר, והיינו אשר אילו היו מתקנים את ענין זה של אנשי שכם אזי היו באים אל מדריגת שני מלכים בכתר אחד. ועבודת ימי העומר באה על תיקון ענין זה, לבוא אל בחי' שני מלכים בכתר אחד, ואכן הראשי תיבות של ש'מש ירח בגימ' 'עמר', ושאר האותיות של שמש ירח אתון "חרמש", ועל כך כתיב "מהחל חרמ"ש בקמה תחל לספור שבעה שבועות" (דברים טו, ט), דע"י ספירת ה'עמר' מהחל חרמ"ש בקמה, ע"ז יבואו אל בחי' שמש ירח המשמשים בכתר אחד, בחי' "אור הלבנה כאור החמה". ובל"ג בעומר מאיר אורו של רבי שמעון בר יוחאי אשר אור זה הוא אכן אור שכולו אור, בחי' שני מלכים בכתר אחד, בחי' "אור הלבנה כאור החמה". ועבודה זו של ימי העומר הינה הכנה אל חג השבועות, ואכן נודע מאי דאיתא בספרים כי בחג השבועות מתגלית מדריגה זו של שני מלכים בכתר אחד, דב' פעמים מל"ך עם כת"ר בגימ' חג השבועות.

וע"ד הרמז, בהקדם, דהנה נודע כי השם המכוון נגד יום ל"ג בעומר הוא שם אכדט"ם שבגימ' ע"ד, ענין ג"ל ע"ד, והוא ענין שם אלקים באותיות הקודמים אשר זהו בחי' המתקת הדינים שבבחי' שם אלקים, בחי' ה' פעמים אלקים הנ"ל, וכן נמי שם זה הוא שם הבטחון שנאמר בו "בטחו בה' עדי ע"ד" (ישעיה כו, ז). ובענין שם זה מצאתי כתוב רמז נפלא, והוא אשר שם זה של אכדט"ם שהוא השם של ל"ג בעומר ה"ז בבחי' כלליות כל ימי הספירה, דהנה שבע השבתות של ימי הספירה מכוונים נגד השבע מידות, חג"ת נהי"ם, וכל אחד כלול מכולם, חסד שבחסד, גבורה שבחסד וכו', אמנם למעשה נכללים כולם בענין השבע מידות השרשיות, וכל מידה ומידה הינה שורה ביותר בהיום של הספירה המכוון לגמרי כנגדה, וכגון אשר מידת חסד שורה בעיקר ביום א' של ספירת העומר המכוון נגד מידת חסד שבחסד, ומידת הגבורה שורה בעיקר ביום ט' של ספירת העומר המכוון נגד מידת גבורה שבגבורה, וכן כולם. והנה כל ימים אלו של ספירת העומר המכוונים נגד השבע מידות הינם רמוזים בענין שם הנ"ל, דיום א' של ספירת

הביא הקב"ה לעולם את אורו של רבי שמעון בר יוחאי, וזהו אור שזרע השי"ת בהגלות בכדי שיתקיים ענין "כי לא תשכח מפי זרעו" שבגימ' "בראשית ברא אלקים" (נלאשית א, ב), וכמו"כ רבי שמעון בן יוחי בגימ' "בראשית" עה"כ, דרבי שמעון בר יוחאי הינו מושרש בשורש התורה.

ובמו"ב עבודת כל ימי הספירה הוא על המשכת האור, ד'ספירה' מלשון ספיר ויהלום, ענין אור, וכמו"כ אומרים בכל ימי הספירה מזמור "למנצח בנגינות" (מלכים ס), ונודע מאי דאיתא בספרים, וכן הוא בכמה סידורים, לכוון מזמור זה בצורת מנורה, והרי המנורה הינה ענין של אור. וכן כתיב במזמור זה "יא"ר פניו אתנו סלה" (פסוק ז), והיינו כנודע אשר שכחה נובע מבחי' אחוריים, ולעומת זה הזכירה באה מבחי' פנים, וה"נ כתיב "יא"ר פניו אתנו סלה", ועכ"פ נמצא כי ענין ימים אלו הוא להמשיך אור.

וע"ד הרמז, הנה 'אנוש' הוא מלשון שכחה, ולעומת זאת בא ענין "יא"ר פניו" שבגימ' אנוש. ומאי דכתיב לשון רבים, "יא"ר פניו", הנה זהו ענין הוד שבהוד, ענין כח כפול של זכירה. וכן נמי כוונת מ"ט ימי הספירה הרמוזים במזמור זה הוא מפסוק "אלקים יחננו ויברכנו" עד "ויראו אותו כל אפסי ארץ", דפסוק "למנצח בנגינות מזמור שיר" אינו אלא הקדמה למזמור זה, והנה "אלקים" שהוא התיבה האחרונה בכוונות אלו, עם "ארץ" שהוא התיבה האחרונה בכוונות אלו, ה"ז בגימ' גיד הנשה', והיינו אשר מכח האור הנרמז במזמור זה מבטלים את החושך של בחי' גיד הנשה. עוד י"ל בענין רמז זה, דהנה ענין שכחה משתייך לקלי' עמלק, שהרי על עמלק כתיב "ויזנב בך כל הנחשלים אחריך" (דברים כט, יט), שעמלק היתה לו אחיזה באלו שהיו במקום האחוריים של מחנה ישראל, והרי בחי' אחוריים הוא ענין שכחה, בחי' חושך כנ"ל, ונמצא כי עמלק הוא בבחי' שכחה וחושך, וא"כ הנה כדרך שנאמרו ה' פעמים "אור" במעשה בראשית, כן נמי לעומת זאת ישנם ה' בחי' בעמלק המתנגדים לה' פעמים אור אלו, וזהו בבחי' החמש גבורות, והנה ה' פעמים עמלק בגימ' אלף ר', ומנין זה מורה על בחי' אחוריים, דאחוריים של שם אלקים פשוט [א', א"ל, אלה, אלהי"ם] בגימ' ר', ואחוריים של שם זה במילוי ההי"ן [אל"ף, אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"ה, אל"ף למ"ד ה"ה יו"ד מ"ם] בגימ' אלף עה"כ, וצריך להביא במנין זה אות ו"ו שהוא אות חיים, ואזי ה"ז כענין אור באל"ף רבתי הנ"ל. ואכן במזמור "למנצח בנגינות" הנ"ל נאמר ה' פעמים אלקים, לעומת חמש גבורות אלו שבבחי' ה' פעמים עמלק.

ויום ל"ג בעומר ענינו הוא לגלו"ת את האור, ג"ל או"ר בגימ' עמלק, דלעומת עמלק שבבחי' חושך ושכחה, בא ענין האור של ל"ג בעומר אשר בכוחו אפשר להכניע ולבטל את עמלק, ולהמשיך את ענין הזכירה. ול"ג בעומר אכן משתייך ליום הפורים שהוא זמן מחיית עמלק, וכענין מאי

ליל ל"ג בעומר

בראש חודש ניסן אשר אזי הביאו שעיר ראש חודש לכפרה על ענין מיעוט הירח. וכן נמי זהו סוד האל"ף זעירא ד"ויקרא", סוד מיעוט הירח. ואכן כשנחשב את כל הפסוקים של ספר ויקרא אשר יש בו תנ"ט פסוקים, ה"ז בגימ' שמש ירח עה"כ, דשורש ענין תורת כהנים שענינו הוא בעסק עבודת הקרבנות ה"ז בענין מיעוט הירח, ומכח הקרבנות אפשר להאיר את אור הלבנה כאור החמה.

והנה באיזו בחי' נחשב חג הפסח בבחי' אור הלבנה, דאזי אוכלים מצה שהוא מיכלא דמהימנותא, ענין אור האמונה, ומאידך חג השבועות הוא בבחי' אור החמה, וכדאייתא בזה"ק על הפסוק "והוא כחתן יוצא מחופתו" (מסילס יט, ו), דהיינו אשר השמש יוצאת מנתיקה בחג השבועות, וצריך לקשר את חג הפסח אל חג השבועות, להעלות את האמונה שבבחי' ירח המאיר בחג הפסח, ולבוא אל בחי' הדעת שבבחי' שמש המאיר בחג השבועות, וקשר זה בא ע"י עבודת ימי העומר, ואזי באים אל מדריגת שני מלכים בכתר אחד. ונמשך זאת ג"כ מכח רבי שמעון בר יוחאי, דהנה חג הפסח וחג השבועות הם שני רגלים, וב' פעמים רגל בגימ' שמעון, דרבי שמעון מקשר את ב' רגלים אלו זה עם זה. וקשר זה בא ביותר ע"י ששני הרגלים נכללים זה עם זה, שחג הפסח כלול עם חג השבועות, וחג השבועות כלול עם חג הפסח, ואכן נודע כי חלק מן המוחין של חג השבועות באים כבר בליל התקדש חג, ונעשה התכללות ביניהם, והנה 'פסח שבועות' בגימ' ד' פעמים רגל, שכל אחד מהם נחשב כשני רגלים אחר שהינם כלולים זה בזה. והילולא דרבי שמעון בר יוחאי בא בין שני רגלים אלו, שהוא מקשר ביניהם, ותורת רבי שמעון בר יוחאי הוא אכן תורה כזו שהינה בבחי' התכללות דעת ואמונה כאחד, דתורה זו הינה רזא דמהימנותא, ומ"מ לומדים אותה ע"י דעת, וזהו בחי' שני מלכים בכתר אחד, ובתורת הסוד נכללים אור האמונה עם אור הדעת, וביחד נעשה בו אור גדול שע"ז מבטלים את עמלק, ונעשה בחי' "אור הלבנה כאור החמה", ומתבטל כל עניני השכחה והדינים האחזים בכך, ונעשה בחי' "יאר פניו אתנו סלה" בב"א.



תוכן הדברים:

באה עבודת ימי הספירה ול"ג בעומר בבחי' "אור הלבנה כאור החמה". פסח בבחי' אמונה, אור הלבנה. שבועות בבחי' דעת, אור החמה. ושניהם נכללים זב"ז, וכן ע"י תורת רשב"י המאחד אמונה ודעת כאחד.



העומר המכוון נגד מידת חסד שבחסד מרומז באות א' של שם אכדט"ם, ויום הט' של מידת העומר המכוון נגד מידת גבורה שבגבורה מרומז באות ט' של שם הנ"ל, ויום הי"ז של ספירת העומר המכוון נגד מידת תפארת שבתפארת, הנה י"ז בגימ' טוב, והוא רמוז ג"כ באות ט' של שם הנ"ל המורה על ענין טוב, ויום כ"ה של ספירת העומר המכוון נגד מידת נצח שבנצח מרומז באותיות אכ"ד של שם הנ"ל שבגימ' כ"ה, ול"ג בעומר המכוון נגד מידת הוד שבהוד מכוון נגד אותיות כד"ט של שם הנ"ל שבגימ' ל"ג, ויום מ"א של ספירת העומר המכוון נגד מידת יסוד שביסוד מרומז באותיות א"ם של שם זה, ויום המ"ט של ספירת העומר המכוון נגד מידת מלכות שבמלכות מרומז באומיות ט"ם של שם זה, ונמצא כי כל המידות של ימי הספירה נכללים בענין שם אכדט"ם. והרי שם זה הוא השם של ל"ג בעומר, ומכך נראה כי ל"ג בעומר נחשב ג"כ ככלליות ימי הספירה.

ומעתה הנה מאחר שנתבאר כי ימים אלו שהינם שורשי המידות הן הן כלליות כל ימי הספירה כנ"ל, הנה עד"ז מרומז בכך גם ענין זה של תיקון ענין האור בבחי' שני מלכים בכתר אחד, דהנה כשנחשב את התיבות במזמור למנצח בנגינות המכוונים נגד ימי הספירה אלו שבבחי' חסד שבחסד וגבורה שבגבורה וכו', [אלקי"ם שבבחי' חסד שבחסד, באר"ץ שבבחי' גבורה שבגבורה, יודו"ך שבבחי' תפארת שבתפארת, עמי"ם שבבחי' נצח שבנצח, אלקי"ם שבבחי' הוד שבהוד, אלקי"ם שבבחי' יסוד שביסוד, אר"ץ שבבחי' מלכות שבמלכות], ה"ז בגימ' שמש ירח עם ב' פעמים 'המלך', והיינו כנ"ל אשר כלליות התיקון בימי הספירה הוא בבחי' שני מלכים בכתר אחד. וההקדמה לכך הוא בפסוק "למנצח בנגינות מזמור שיר", הנה התיבה הראשונה בפסוק זה, "למנצח", עם התיבה האחרונה בפסוק זה, "שיר", ה"ז בגימ' תשכח, והתיבות האמצעיות "בנגינות מזמור" הן בגימ' ראש חדש עה"כ, והיינו נמי מצד אשר ראש חודש הוא זמן התיקון והכפרה למיעוט הירח הגורם שכחה, וכדאייתא בגמ' (מולין ס:): על ענין שעיר ראש חודש, אמר הקב"ה, הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח. וענין זה של מיעוט הירח הוא ג"כ שורש כל ענין עבודת הקרבנות, דתחילת הקרבת הקרבנות היתה

שיעור בספר מסילת ישרים

שיעור פט (ח"ב) - פר' ויקהל פקודי תשע"ב

פרק כ"ו

שבשבת עצמו היו מתעלים ביותר והיו כאנשים אחרים לגמרי ללא היכר. והן אמנם היה כן גם אצל אנשים גדולים מאלו שלא הלכו בדרך החסידות, אבל אצל חסידים היה זה דבר נפוץ הרבה יותר, וזה היה הדרך וכן היו מחנכים גם לאחרים.

וכל השבת היה אצלם יום של קדושה ודביקות בה'. כי האם זהו 'ליל שבת קודש' שיושבים וסועדים עם המשפחה ומזמרים זמירות נאות וקובעים איזה שיעור בגמרא. וחסיד קדמאי (די שארפע חסידים) לא היו פותחים כלל גמרא בליל שבת, כי סברו שזהו טוב מאד לימות החול, אבל בליל שבת הוא בחינה אחרת לגמרי, המדריגה של י-ה אכסוף נועם שבת. ובליל שבת היו באים לשולחן של הרבי שהיה צדיק אמת ונהנים מזיו השכינה.



וב"ה זכיתי להכיר כמה צדיקי אמת, ככ"ק רבינו זצ"ל ורבי יהודה'לע מדזיקוב זצ"ל והאדמו"ר מאמשינוב זצ"ל והאדמו"ר מסאטמאר זצ"ל, והנה מי שראה אותם איך היו נראים בליל שבת ראה בחוש שהיו אז ממש כאנשים אחרים ולא היה ניתן להכיר אותם כלל. והיו אז בעולם האצילות, ומי שבא במחיצתם ראה והרגיש זאת שעתה הוא כל כולו אצילות. וכששרו זמירות בשבת היה זה בא פשוט מפה אחר ולא היה זה אותו הפה של כל ימות השבוע.

וחסידים לא היו יכולים להמתין כל השבוע מתי כבר יבוא ליל שבת ויתעדנו בנועם השבת. וזכורני מימי ילדותי שכ"ק רבינו זצ"ל לא היה רגיל לערוך הרבה שולחנות ברבים, כי באותם השנים בבאר פארק לא היה לו כמעט עם מי לגשת לשולחן, שהיו אז שארית הפליטה שנשארו אחר המלחמה. ואמנם היה עורך את שולחנו הטהור מזמן לזמן אבל הרבה פעמים היה מחסיר. וכשהייתי ילד הייתי תמיד חושב, אילו היה הרב יודע עד כמה אנחנו מצפים ומשתוקקים לשולחן של ליל שבת, ועד כמה נפשנו יוצאת על זה, היה בוודאי עורך יותר שולחנות. והיה זה מעין עולם הבא ממש, כשהיו שומעים איך שרבינו זצ"ל היה שר אזמר בשבחין וכדומה.

החידוש שנתחדש בדרך החסידות בענין קדושת המועדים נמשך לבאר עוד כמה ענינים שנתחדשו בדרך החסידות. ונבאר עתה הענין של קדושת שבת ויו"ט ומה שנתחדש בה בדרך החסידות. כי הנה כאשר נתבונן איך היה נראה שבת ויום טוב אצל כלל ישראל בפשטות ללא דרך החסידות, ואיך היה נראה אצל הצדיקים תלמידי בעש"ט וגם לאחמ"כ אצל חסידים ואנשי מעשה מכל החדרים שבדרך החסידות, נראה שיש בזה חילוק גדול לאין ערוך. ואף שבוודאי היו תמיד בכלל ישראל צדיקים וקדושים, הנה דברינו עתה הוא בדרך כלל מצד הדרכים, מה היא דרך ההתייחסות וההסתכלות על קדושת שבת ויום טוב, ואיך היו מחנכים בדרך כלל על ענין זה.

כי איך נראה שבת ויו"ט אצל יהודי פשוט 'א בעל בית'ישע יוד'. הולך הוא לבית הכנסת להתפלל, ומקיים 'וקראת לשבת עונג' ונח מעמל השבוע. ואוכל את סעודות השבת יחד עם המשפחה, ובוודאי שהוא דבר טוב ויפה עד מאד, שיש בו גם רוחניות וגם גשמיות כאחד. וכמוכן שהוא קובע גם שיעורים בתורה, ובשבת אחרי הצהריים יש לו שיעור קבוע או הולך לשמוע דרשה מפי הרב. ובהגיע עת סעודה שלישית חוזר לביתו ואוכל סעודת שבת עם המשפחה כמו שאר הסעודות ומזמר כמה זמירות, ואח"כ חוזר לבית הכנסת להתפלל מעריב. והנה בוודאי מה טוב ומה נעים הוא, וכל אלו הדברים הם דברים קדושים ונעלים המותאמים בהחלט על פי התורה ועל פי דיני השו"ע. וכל אלו המתנהגים כן הם אנשים טובים ויקרים הקיימים את כל הלכות השבת כדת וכדין, ואין שום טענה עליהם ח"ו.

אך נתבונן נא לעומת זה איך היה נראה השבת אצל אלו ההולכים בדרך החסידות, ומה היה המשמעות של 'שבת קודש' אצלם. וכבר לא נדבר איך היה נראה השבת אצל הצדיקי אמת, אלא מגדולי החסידים ובני העלייה, שאצל רובא דרובא מהם הנה בערב שבת אחרי הצהריים כבר לא היו בזה העולם וכבר לא היו יכולים לדבר איתם. וערב שבת קודש היה אצלם זמן נשגב ומקודש ביותר, שהיו הולכים למקווה ומתיישבים ללמוד בנועם אלימלך, ומאז נכנסו לגמרי בקדושת השבת, והיו כאיש אחר לגמרי עד ששוב לא היו יכולים להכיר אותם. ובוודאי

מסילת ישרים - שיעור פט

היה ראש השנה גם היום המתוק והמאיר ביותר בכל השנה. שבו יכולים לעמוד בשמונה עשרה ולומר הפסוקים של מלכיות זכרונות ושופרות, ולומר 'ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר' וכו', ואיזה מתיקות ונועם הוא כשיכולים לומר 'ותמלוך אתה הוא ה' אלוקיני מהרה לבדך על כל מעשיך' ולהמליך את הקב"ה על כל העולמות, או כשיכולים לומר 'הופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל ארצך'. ומזה היו שואבים ממש חיות דקדושה וכל השנה היו מחכים על זה. וכ"ק רבינו זצ"ל היה אומר: החיות דקדושה של כל השנה יש לי מאלו הפסוקים של ראש השנה.

ואף שבוודאי הוא יום הדין, אבל כל זה הוא גם חלק מהעומק של יום הדין, שמעלים את האדם למקום גבוה ולמדריגה נעלית ביותר, ומכניסים אותו להיכל המלך ואז מתבוננים עליו ודנים אותו כיצד הוא צריך להיות. וכדרך שארז"ל (בבא מציעא פה). שרבינו הקדוש לקח את בנו של רבי אלעזר ברבי שמעון ואסמכיה ברבי ואשלמיה לרבי וקרא אותו בשם 'רבי', ואח"כ כשרצה לחטוא אמר לו: רבי קרו לך ואת אמרת לקרייתי אנא איזיל. כמו כן מעלים את האדם להיכל המלך ומעלים אותו למדריגה נשגבה שהוא ממליך את הקב"ה ואומר פסוקים מאירים כאלו, 'זכרתי לך חסד נעוריק' וגו', 'אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים' 'זוכרתי אני את בריתי אותך' וכדומה, ואומרים לו לאדם ראה היכן אתה עומד בעולם, הרי אתה הינך הרבה יותר ממה שאתה חושב על עצמך, והלא הינך אדם אחר לגמרי נעלה בהרבה יותר ממה שדימית על עצמך.

וביום הזה שהיום הרת עולם שבו נברא האדם זוכים לבירור מדריגת האדם האמיתית. ובכן אומרים לו 'געוואלד און געשריגן' אם הינך אדם מרומם ונעלה כל כך איך היית יכול לעשות דברים כאלו, והיאך היית יכול להתנהג כל השנה כך. ומזה יתרומם האדם ויעלה למדריגה גבוהה יותר שירגיש בעצמו שאין מעשים כאלו ראויים ומתאימים לו. והדין הוא בבחי' אוכיחך ואערכה לעיניך (תהלים נ, כא) שמרוממים את האדם ואומרים לו מי הוא ומה ערכו, ואח"כ מוכיחים אותו וטוענים לפניו, אם כן איך היית יכול לעשות את המעשים האלו, הרי אין שום מקום לכך לאדם כמוך. וזה הוא דרך ההסתכלות על ראש השנה על פי חסידות. ומי מדבר משאר הימים טובים כגון שמיני עצרת ושמחת תורה שהיה על זה הסתכלות והתייחסות אחרת לגמרי באופן נעלה ביותר. וכל זה בא מפני שחסידות מיוסדת על פנימיות התורה וההשקפה על כל דבר הוא על פי פנימיות הדברים.

וזאת ידעו גם שבעת שרבינו זצ"ל היה צריך לפעול איזה ישועה ליהודי וכדומה, היה קובע זאת לשולחן בליל שבת, אם באמירת התורה או באמצע עריכת השולחן. כי סבר שאז הוא עת רצון גדול בשמים, והיה אז במצב נעלה ומרומם שהיה יכול להמתיק את כל הדינים בשורשם. וזה היה העת רצון של כל השבוע.

זכיתי גם להיות כמה שבתות אצל רבי יהודה'לע זצ"ל, ובאותם השנים כמעט שלא דיבר מאומה, אבל היה זה מחזה נפלא רק לראות פשוט איך שהיה יושב בשולחן והיה בווער כורה רותחת. והיו יכולים לראות שלא רק הוא בעצמו אלא כל האנשים שהיו מסביבו היו בווערים. וכבר אמרתי פעם שבשעה שהסתכלתי עליו עלה ברעיוני בדרך משל, שכמו שלוקחים יורה מלאה מים הנה כל זמן שאין מחברים אותו אל העלעקטער"י נשארים המים צוננים ועומדים על מקומם, אך ברגע שמחברים אותו הרי מאליו הוא מתחיל לבעור והמים מתחילים לרתוח. וכמו כן היה נראה בחוש על אותו צדיק שהוא מחובר ומקושר לאיזה כח נעלה. ובכל ליל שבת היה ממש בווער כאש, וכל תיבה שהיה מוציא מפיו בקידוש היה יוצא מפיו כגחלי אש, והיה נראה בחוש שהיה זה מהות אחרת ואור אחר לגמרי.

וכן היו מצפים חסידים בכל השבוע מתי כבר יבא שבת. ומי מדבר ביו"ט שחסידיים היו רגילים לנסוע אל רבותיהם ממש במסירות נפש, ולא כהיום שנוסעים ובאים ממקום למקום במהירות, אלא היו נוסעים נסיעות ארוכות ומייגעות במשך ימים ושבועות, ויש שהיו הולכים ברגליהם כי לא היה להם כסף לנסוע בעגלה. וכל נסיעה היתה כרוכה בהרבה קשיים שהיו עוברים עליהם זמנים הרבה בלי אכילה ושינה כראוי, הן בזמן הנסיעה והן בשעה שהיו שוהים בחצר הרבי. והרבה פעמים היה להם גם רדיפות מהבית, וכדומה. והיו מוכנים לכל זה כי לא היו יכולים לחיות בלי זה, והרגישו שהיו"ט הוא מקור החיים של כל השנה, ושנועם השבת היא מקור החיים של כל השבוע. וכל זה בא על ידי ההשקפה וההתייחסות הנעלית שהיה להם על כל הענין של קדושת הזמן - קדושת השבת וקדושת המועדים.

בראש השנה מתעלה מדריגת האדם וזה גופא הוא חלק מעומק הדין

וניקח לדוגמא את היום טוב של ראש השנה, הנה צריך לדעת שאצל החסידים היה ההשקפה על ראש השנה בדרך אחר ממה שהיה אצל בעלי המוסר. כי הן אמנם שראש השנה הוא אכן יום הדין, אבל אצל חסידים

מסילת ישרים - שיעור פט

בשורשה. ובעת שהמצוה משתנית למדריגת שכר מצוה יש עליה למצוה שמתעלית למדריגה נעלית יותר ממה שהיתה קודם לכן.

וימות החול משתייכים לבחינה של 'היום לעשותם', ואילו שבת הוא מעין עולם הבא ובמדריגת שכר מצוה, ששבת הוא העליה של ימות החול, ובשבת מתעלים כל המצוות של ימות החול. כי בשבת חוזר כל דבר לשורשו, וכל דבר הוא אז כפי שהוא בשורשו. שזהו לשון 'שבת' שכל דבר שב וחוזר לשורשו, ועל ידי זה מקבלים כל הדברים עליה. וכיון שכל דבר הוא אז בשורשו על ידי זה יכולה השבת להשפיע לכל ימות השבוע הבא, והיא מקור הברכה וההשפעה על השבוע הבא. ונמצא ששני הדברים עולים בקנה אחד, שהוא גם עליה לימים הקודמים וגם מקור ההשפעה לשבוע הבא. ודבר זה דורש ביאור עמוק ונרחב, ורק נגענו בו בקצרה לפי דרכינו.

ונמצא שלפי פנימיות הדברים הנה יום השבת הוא מקור ושורש החיים של כל השבוע. וזה היה האור שנתגלה בדרך הבעש"ט שניתן רשות מן השמים לצדיקים להיות דבוק באלו האורות והעניינים, עד שניתן להם רשות להוריד את העניינים האלו בפועל ממש לעולם הזה. וניתן להם רשות וכח להוריד שבת כזאת שתהיה שבת על פי המשמעות של פנימיות הדברים. וממילא קיבל כל השבת פירוש חדש וצורה חדשה. וניתן לצדיקים כח שיוכלו להוריד ולגלות שבת שאינה רק סתם זכר למעשה בראשית וזכר ליציאת מצרים, אלא שבת שהיא מקור החיים של כל השבוע הבא והעליה של כל השבוע שעבר. ובוודאי ששבת כזאת היא שבת אחרת לגמרי.

ועיקר הרבותא היא שלא זו בלבד שהצדיק הבין את את הענין הזה ולמד זאת בזוה"ק, אלא שהיה במדריגה שהיה יכול להוריד ולגלות זאת בפועל ממש. ואחר שנתנו לו את המדריגה הזאת היה יכול להשפיע זאת גם לכל אלו שהיו מקושרים עמו, עד שהשבת קיבלה אצלם משמעות אחרת. וע"כ היו חסידים מסתכלים על קדושת שבת כמקור החיים שלהם, ושבת היה הגן עדן של כל השבוע, ולא היו יכולים לחכות כל השבוע מתי יבא שבת.



אור הבעש"ט הופיע בעולם בחושך הגדול שהיה אז בכלל ישראל

ואכן דבר זה הוא מפלאות תמים דעים, שהקב"ה לא הזניח ולא עזב את כלל ישראל בגלות. כי מי פילל שאחר התקופה הקשה שעברה על כלל ישראל בגזירות ת"ח

בשבת הוא עליית העולמות ועליית כל התורה והמצוות שלימות השבוע בחי' מעין עולם הבא

וכמו כן הוא לענין השבת, שיש חילוק שבין ההתייחסות לשבת כפשוטה, ובין מהותה של יום השבת עפ"י חסידות ופנימיות העניינים. דהנה על פי פשט שבת הוא זכר למעשה בראשית, דהיינו יום המיועד לזכרון שהקב"ה ברא את העולם ומלואה בששת ימי בראשית ושבת ביום השביעי, ולזכר זה שומרים שבת. וכמו כן הוא זכר ליציאת מצרים. ובוודאי דבר גדול הוא שאלו הם יסודות האמונה העיקריים. אך נבאר בקצרה מאי שבת עפ"י פנימיות הדברים, שהוא ענין אחר לגמרי. והוא מה ששבת הוא זמן עליית העולמות, שאז יש עליה לכל העולמות, ואז נשלם התכלית של כל העולמות ותכלית מעשה שמים וארץ. דהיינו שבימות החול הקב"ה מתקן ומגלה עניינים בבריאה באופן של חול, ולאחמ"כ כשכבר נתקן הכל בדרך חול אז הוא שבת ויש עליה לכל הדברים. וכמו כן כל התורה ומצוות שאנו מקיימים בימות החול יש להם עליה בשבת, והם מקבלים אז ערך ומשמעות אחרת.

וביאור ענין זה הוא דהנה על פי פשט המצוה והשכר מצוה הם שני דברים נפרדים, כלומר, שהאדם מקיים מצוה ועל כן בדין הוא שיטול שכרו ומשלמים לו שכר מצוה כשכר ותשלום על המצוה שקיים. אמנם עפ"י פנימיות הדברים אין זה כן, אלא שכר מצוה היא המצוה עצמה, והשכר מצוה והמצוה הם דבר אחד. דהנה ארז"ל (עירובין כב.). היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, היינו שבעולם העשייה שהוא העולם של 'היום לעשותם' מסר הקב"ה לאדם שיתקן תיקונים מסויימים, וציוה הקב"ה לאדם שיקיים מצוות שונות ועל ידי זה יעשה תיקונים שונים בכל העולמות. אך עדיין אין האדם מרגיש את אור המצוה ושורשה, ואת השראת השכינה שיש על מצוה הזאת. אמנם מלבד התיקונים שעושה האדם על ידי מצוה זו, הנה כמו כן הכין ופעל דבר שעליה יוכל לשרות השראת השכינה לאחר זמן לעולם הבא, ואז ירגיש את אור המצוה בתכלית הבהירות.

וזהו המדריגה של עולם הבא שאז יהיה עליה לכל המעשים שעשינו בעוה"ז, דהיינו שהקב"ה נתן לנו גבול מסויים עד כמה אנחנו צריכים לעשות, ואחר שעשינו זאת כבר ישלים הקב"ה מה שאין בידינו לעשות ויעלה הכל לשורשו. וכשהמצוה מתעלית לשורשה אז נשתנה שמה, שעד עתה היתה קרוייה בשם 'מצוה' ועתה מכונה היא בשם 'שכר מצוה'. והשכר מצוה הוא שאז מרגישים בחוש את נועם ומתיקות אור המצוה כפי שהיא

מסילת ישרים - שיעור פט

בביתם אלא כל אחד היו לו כמה כסאות רעועים ושולחן פשוט של עץ וכדומה, והיו מתגוררים בבתי פשוטים וצריפים של עץ. אלא שכיום הזה עלו עשרת מונים ההשגות מה הם הדברים הנחשבים כצרכי בני אדם הרגילים (הנקרא: סטענדערט או ליוינג).

ואם פעם ידעו שצרכי האדם הוא שיהיה לו לחם לאכול ומים לשתות וכדומה, והיו מסתפקים בזה והיו שמחים ומאושרים. ואילו היום צריכים הרבה יותר ואין יכולים להסתדר בלי כל המכשירים האלו, כי הגדילו את כל הסטענדערט של חיי הגשמיות. וכגון שבילדותי לא היה כמעט מי שהיה לו מכונת כביסה, ואילו היום אין לך בית שאין בה מכונת כביסה ודבר זה כבר נחשב לדבר רגיל.

וכמו כן צריך לדעת שגם ברוחניות יכולים לקבוע סטענדערט מה יהיו ההשגות בעבודת ה', ומה יחשב לדבר רגיל ומקובל שאי אפשר בלעדו, וכגון מהו הדרך הרגיל כיצד צריכה להיראות שבת קודש. ובכן ניתן לומר שהחסידות רוממה והגדילה מאד את ההשגות ברוחניות, וקבעה מחדש את הסטענדערט מה יהיו ההשגות הרגילות והמקובלות בכל העניינים השייכים לעבודת ה'.

ונוכל לצייר לעצמינו שמתגורר לו איזה חסיד בעיירה קטנה, ונזדמן לו להתפלל בהושענא רבה בבית הכנסת העירוני יחד עם כל הבעלי בתים הפשוטים, והנה הם מקיימים את חובת היום בדרך פשוט, מנענעים את הלולב ועושים את ההקפות כדי לצאת ידי חובתם. והחסיד הלזה אינו יודע מה נעשה כאן, האם תשעה באב היום או הושענא רבה, הלא אינו רגיל כלל שיעבירו את היום הקדוש הזה בפשטות כל כך. כי הוא רגיל שבהושענא רבה עומדים אצל הרבי ושומעים דברי תורה ודברי התעוררות ומעוררים רחמים על הגאולה, כמו שהיה דרכו של הרה"ק מסאטמאר ושאר צדיקים. וכן כל צדיק היה לו את דרך עבודתו הקדושה בהושענא רבה לפי דרכו וענינו. והושענא רבה היה נחשב אצל חסידים כיום נשגב ונעלה ביותר.

ונמצא שחסידות רוממה והגדילה את הסטענדערט וההשגות של הושענא רבה, וקבעו השגות חדשות מה נקרא הושענא רבה רגיל, ומעתה יש לו לאדם צרכים והשגות גדולות יותר מהיום הזה. וכיצא בזה הגדילו את כל ההשגות שיש להם שייכות עם היסודות שבאים מפנימיות התורה, שניתנה רשות לבעש"ט ולתלמידיו לגלות ולהוריד זאת באופן שיוכלו לחיות ולהרגיש זאת בפועל ממש.

ות"ט, שלאחמ"כ היו כלל ישראל במצב שפל מאד, והיו הרבה נסיונות, שעוד תבקע אור היהדות ותאיר על פני ארץ במידה מרובה כל כך. ואף שבוודאי היו גם אז הרבה תלמידי חכמים גדולים וצדיקים ויראי שמים, אבל היה אז מצב שפל מאד. וכשמעיינים לדוגמא בדרשות הנדפסות בספר יערות דבש שמתריע ומעורר שם על כמה וכמה מנהגים של פריצות שנשתרשו בקרב העם יכולים להשתומם לראות על איזה עניינים היו צריכים אז לעורר, ועד כמה היה היצר הרע מרקד ביניהם, והיו צריכים לדבר אליהם על העבירות החמורות ביותר. ולפתע פתאום האיר אור הבעש"ט, והאור הזה עשה ממש מהפיכה בעולם. שמעתה היו קהל המונים של רבבות אלפי ישראל שיהיו בוערים באש קודש ויהיו עסוקים בעבודת ה' באופנים נעלים ביותר.

וניקח לדוגמא איך היה נראה חסיד חב"ד, שהיו כמה וכמה חסידים שהיו יכולים להיות בעלי עסק או סוחרים עשירים, ומכל מקום היה לבם ער ובוער ומתלהבים כל היום בעניני חסידות. וכי היה כדבר הזה בדורות הקודמים. ואמנם היו יהודים סוחרים ישרי דרך ויראי שמים, אבל שיהיה יהודי שכל היום בכל פינות שהוא פונה ובכל תהלוכותיו יהיה חסיד נלהב, והיה יכול לעמוד באמצע העסק והמסחר וכאשר הגיע זמן תפילת שחרית, (כדרך שהיו רגילים להתפלל בחב"ד בשעה מאוחרת ביום), היה הכל נגמר והיה שוכח מכל עניני העולם, והיה יכול להתהלך שעות ארוכות ולהסתובב ולזמר 'אהללה ה' בחיי אזמרה לאלוקי בעודי'. וכי היה כדבר הזה פעם או הנשמע כמוהו והאם ראו פעם יהודים כאלו. ולא היו רק יחידים כאלו אלא מאות ואלפים שעלו ונתעלו על ידי האור של פנימיות שהוריד הבעש"ט. וקיבלו מהות אחרת לגמרי ע"י אור החסידות.



חסידות הגדילה ורוממה את השגות האדם בעבודת ה'
ועל ידי החסידות קיבלו השגות אחרות ונעלות ביותר בכל עניני התורה והעבודה, כי חסידות הרימה את ההשגות ואת הסטענדערט של עבודת ה'. וניתן לדמות זאת בדרך משל, שהנה במדינותינו התרגלנו לחיות עם כמה וכמה כלים ומכשירים ורהיטים שונים לנוחיות ולרווחת האנשים, וזה כבר נחשב לשיגרת החיים הרגילה וכל מי שיש לו דברים אלו נחשב שיש לו בית רגיל, וכל אדם מרגיש שדברים אלו נצרכים לו וא"א מבצעדיהם. ואילו כאשר באים למדינות העניות כגון במזרח אירופה וכדומה, רואים שהם לא התרגלו כלל לדרך חיים כזאת והסטענדערט שלהם הוא הרבה יותר נמוך. וכמו כן בדור הקודם כמעט שלא היו אנשים שהיה להם רהיטים

ואהבת התורה. וכמו שיכולים להתלהב באהבת התורה ולדרוש דרשות שלימות על קדושת התורה וגדלות התורה עד כמה הוא נורא ונשגב, וכמו שיכולים לדבר ולהתלהב על גדלות הבורא ולהרחיב בנועם ובמתיקות של הקב"ה, הנה ממש כמו כן יכולים להתלהב בענין אהבת ישראל, בגדלות ובקדושה של כל נשמה מישראל. שהרי אורייתא וקוב"ה וישראל חד הוא (זוה"ק פרשת אחרי דף עג.), ונמצא שקדושת נשמות ישראל היא קדושה אחת כקדושתו של הקב"ה וכקדושת התורה. ולא פחות ממה שאדם מתלהב באהבת התורה יכול הוא להתלהב בגודל קדושת נשמות ישראל.

ועל יסוד זה היה מיוסד הענין של אהבת ישראל על פי דרך החסידות. ולפי זה כל האהבת ישראל הוא באופן אחר לגמרי, ונתרחב כל הענין של אהבת ישראל וקיבל עומק אחר וצורה אחרת לגמרי. שהוא ענין שאין לו שייכות עם מידות טובות גרידא, כי מידות טובות היא דבר טוב כשלעצמו, אבל אהבת ישראל הוא דבר שהוא הרבה יותר למעלה מזה, שזהו ענף מאהבת ה' ואהבת התורה. כי קדושתו של הקב"ה נתפשטה בישראל וע"כ אהבת ישראל הוא ענף מאהבת ה'.

והצדיקים תלמידי בעש"ט היו מסתכלים על כל יהודי כעל דבר קדוש מאד וכעל חפצא דקדושה, שהרי כל אדם מישראל הוא קודש לה', כמאה"כ (ירמיה ב, ג) קודש ישראל לה', ואנשי קודש תהיון לי (שמות כב, ל), קדושים תהיו כי קדוש אני (ויקרא יט, ב). וכיון שישראל קדושים הם צריכים לנהוג בכל יהודי כבדבר שבקדושה. והיה כדאי לשמוע איך שצדיקים רק הזכירו את השם 'יהודי' על פיהם, באיזה אופן הם מדברים מיהודי, ואיך שהם בוערים באהבת ישראל, ואיזה נעימות ומתיקות הם מרגיש כשהם מדברים מיהודי. וכל זה בא מהיסוד שבדברי הזוה"ק דאורייתא וקוב"ה וישראל חד הוא, כי דרך החסידות הוא דרך בעבודת ה' שמיוסד על פנימיות התורה. ועוד נמשך אי"ה לבאר ענין זה באריכות יותר.

עכ"פ דבר נחוץ הוא לברר היטב ולהבין את מהותה של דרך החסידות, כי יש מבוכה גדולה בכל הענין של חסידות, וכל הדבר נעשה היום מטושטש עד מאד. שכל אחד קורא לעצמו שהוא חסיד של חסידות זו או מחסידות זו ואינו מתחיל לדעת מה נקרא חסידות, ואינו יודע אפילו את הא"ב של חסידות. ובכן צריך לברר היטב ולדעת מהי אורה הנשגב של דרך החסידות ומה מהותה, ואחר שיודעים ומבינים זאת צריך להיאחז באור הזה, וכך יעלו מעלה מעלה בעזר השי"ת.

מחידושי דרך החסידות שאהבת ישראל היא אהבה קדושה כאהבת ה' ואהבת התורה

ונתחיל קצת לבאר עוד אחד מהחידושים הגדולים שבדרך החסידות, והוא בענין המידה של אהבת ישראל, שדרך החסידות פעלה גדולות ונצורות בענין זה. כי הן אמת שבוודאי גם לפני דרך החסידות הרי מצווה היא בתורה של ואהבת לרעך כמוך. אבל הנה בדרך כלל כפי שהענין מתפרש אצל כל חכמי המוסר, (ונחזור ונדגיש שתמיד יש גם יוצא מן הכלל, ומה גם שהרבה פעמים לקחו חכמי המוסר דברים שונים מדרך החסידות, אבל כן הוא בדרך כלל עפ"י נגלות התורה), הוא שמצוות ואהבת לרעך כמוך היא מצוה שבין אדם לחבירו, והיא כלל גדול בתורה של כל המצוות שבין אדם לחבירו, ומזה מסתעף הלאוין של לא תקום ולא תטור וכדומה. וכל זה הוא ענף ממה שהאדם צריך להיות בעל חסד.

והן אמנם בוודאי יכולים להתבונן ולהרחיב בדבר, שכל כלל ישראל הם קומה אחת שלימה אחת ונחשבים כגוף אחד, ואין זה כשני אנשים נפרדים שזה אוהב את זה, אלא כל אחד נחשב לאחד ממש עם חברו ואוהב אותו כמו שאדם אוהב את עצמו. וזהו ואהבת לרעך כמוך - כמוך ממש, שריעך הוא כמוך ממש ועליך לאהוב אותו כמו שאתה אוהב את עצמך. וכדוגמת שני אחים האוהבים זה לזה מפני שאב אחד לשניהם, כמו כן צריך לאהוב כל אדם מישראל כאילו היה אחיו, שהרי אב אחד לכולנו (מלאכי ב, י), ולעזור לו כדרך שאיש עוזר ומסייע לאחיו אוהבו, וצריך לחשוב עליו כסדר מה יכולים לעזור לו ולעשות עמו חסד. הנה זהו בפשטות הענין של ואהבת לרעך כמוך, ועדיין הוא נכנס בגדר של מצוה שבין אדם לחבירו.

והנה לפני דרך החסידות היה יכול להיות שיתלהב אדם ויבער בענין אהבת ה', והיה יכול הרב לעמוד ולדרוש דרשה שלימה להלהיב את לב השומעים בגדלות הענין של אהבת ה' כי רבה היא. כמו כן היו יכולים להתלהב גם בענין אהבת התורה, להלהיט את הלבבות עד כמה נשגב ונעלה הוא התורה אשר באהבתה ישגו תמיד. אבל לא היה כדבר הזה שיתלהבו בענין אהבת ישראל, עד כמה צריכים לאהוב כל אדם מישראל.

וזה הוא הדבר שנתחדש ע"י החסידות שגם אהבת ישראל הוא ענין שיכולים להתלהב ולהתלהט בו, כי אין מקיימים את המצוה של ואהבת לרעך כמוך כמצוה שבין אדם לחבירו בלבד, אלא עיקר הענין שבו הוא בגדר מצוה שבין אדם למקום, והיא אהבה קדושה כאהבת ה'

פנינים על פרשת השבוע

פרשת אמור

ולעולם אינו יכול להגיע למדרגה של ישראל, וע"כ כשמדברים בהבדל שיש בין ישראל לאומה"ע, רק אומרים בין ישראל לעמים, וכוללים הכהנים והלויים והישראלים ביחד, והגם שבני ישראל עצמם ג"כ ישנם מדרגות, מ"מ אינו נחשב להבדלה בפני עצמה ההבדל שיש בין כהנים לעמים, ובין הלויים לעמים, שאין כאן כי אם הבדלה אחת בין ישראל לעמים, שגם ההבדל שיש בין כהנים לעמים נכלל בזה ההבדל שיש בין ישראל לעמים.

והענין יבואר על פי משל לשני בני אדם שהאחד הולך על שביל הימני, והשני הולך על שביל השמאלי, הרי ברור שלעולם לא יפגשו זה עם זה כיון שהרי אינם הולכים באותו שביל, ולא רק שלא יפגשו זה עם זה אלא שלעולם לא יעבור זה במקום שהלך זה כיון שאינם הולכים באותו דרך, והשני אינו הולך כלל באותו שביל שהראשון הולך, אבל אם שני בני אדם הולכים בשביל הימני הגם שהראשון הולך במהירות, והשני הולך לאט לאט, ובדאי יהיה הראשון קודם להשני, אבל מ"מ סוף כל סוף יגיע גם השני לאותו מקום שעבר שם הראשון, ואין השני מושלל מלהיות במקום שהיה הראשון.

ובמו כן הוא ההבדל בין ישראל לעמים, שבני ישראל הם בפנימיות העולמות, וכל העליות של בני ישראל הם בפנימיות העולמות, אבל אומה"ע אינם שייכים כלל לפנימיות העולמות, והם שייכים רק לחיצוניות העולמות, ולכן אומה"ע שהם נמצאים תמיד רק בחיצוניות העולמות לעולם לא יגיעו להמדרגה של בני ישראל, ואפי' יחיו אלף שנים לא יגיעו למדרגת ישראל, כי מדרגת ישראל מיוחדת רק לבני ישראל, שבני ישראל הם בפנימיות העולמות.

אמנם ההבדל שבין כהן לישראל אינו כן, כי באמת כולם הם בפנימיות העולמות, וע"כ לא שייך כלל לומר על המדרגה של הכהן, שלא יוכל הישראל להגיע לעולם להמדרגה של הכהן, שבדאי אינו כן, רק שהכהנים זריזין הם כלומר שהקדימו עצמם צעודתם והגיעו למדרגת הכהונה קודם להישראלים, והגם שלעולם יהיו הכהנים במדרגה גבוהה מהישראלים, זהו מחמת שזה ההליכה בקדושה הרי הוא הליכה אין סופית, וע"כ גם הכהנים הולכים תמיד עוד ועוד, וכמו

(א) **פרשת אמור** עוסקת במצוות הכהנים וצמועדים, ששניהם הם ענין אחד, שמה שהכהנים הם צנפס הוא המועדים בזמן, שהמועדים הם הימים המקודשים של השנה, והם כמו הכהנים של הזמן, וצמועדים עולים כל ישראל להיות בדרגה של כהנים, וכמו שרואין שחייב אדם לטהר עצמו ברגל, שצרגל כריכין כל בני ישראל להיות טהורין כמו הכהנים שהזוהרו על הטומאה גם בכל ימות השנה, וכל בני מחוייבין בשלמי שמחה שכולן אוכלין קדשים ציו"ט, וכמו הכהנים שאוכלין קדשים בכל ימות השנה, וכל בני ישראל עולין ברגל לירושלים, שירושלים הוא בעצם מקום של הכהנים, כלומר המקום של בעלי העבודה, שירושלים לא נתחלקה לשבטים רק שהוא מיוחד לבעלי העבודה, שהם הכהנים שכהן הוא לשון פועל עוצד (ע"י רש"י פ"ה תנ"ח כ"ט, ל"ד"ה הכהן), וכשעולין לירושלים היינו שהם כמו הכהנים, וע"כ פרשתינו מתחיל בקדושת הכהונה, ואח"כ אמרה תורה דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קודש וגו' היינו שגם אתם תעלו אז להיות במדרגת כהונה.

בי באמת כל ישראל הם ממלכת כהנים, ולעת"ל יהיו כל ישראל במדרגה שהכהנים הם עכשיו בזמן הזה, והכהנים יתעלו למדרגה גבוהה יותר ממה שהם עכשיו, כי החילוק שיש בין כהנים וישראלים אינו חילוק עצמי, ולא כמו החילוק בין ישראל לאומה"ע ששם הוא הבדל עצמי וגוי אינו יכול להגיע לעולם למדרגה של ישראל, אבל ישראל יכול להגיע למדרגה של כהונה, [ולהלך נבחר הענין באורך], ולכן צימים טובים מתעלים כל בני ישראל להיות כעין מדרגת הכהונה, ולכן קרח שטען כי כל העדה כולם קדושים, שרצה שכל בני ישראל יהיו כהנים, ע"כ לקח עמו קרואי מועד, ומבואר בספ"ק (ע"י אמרי נועם פ"ה קרח) שאלו האנשים היו שייכים לקדושת יו"ט, והיינו שקרח רצה להמשיך זה הקדושה שיש ציו"ט על כל השנה, ועי"ז יהיו כל בני כהנים בכל ימות השנה כמו צמועד, וק"ל.

(ב) **אגב** נבאר מה דאחז"ל (חולין קכג): כהנים זריזין הם. דהנה ביארנו שהחילוק שיש בין כהן ללוי ובין הלוי לישראל אינו חילוק עצמי, אבל החילוק שיש בין ישראל לאומה"ע הוא חילוק עצמי, שהעכו"ם הוא מושלל לגמרי ממדרגת ישראל,

פנינים - פרשת אמור

שישנו גם שם, ובעומק הדברים הענין הוא שבמקומות הנמוכים
דייקא שם מתגלים אורות הגדולים יותר.

והירודים שבצבטים הם צעיקר שבט אשר ונפתלי, שהם בני
זלפה, שזלפה הרי הייתה לה עכ"פ אוח"א של
רחל, ויעקב הכניס מטתו צהאל צלחה אחר פטירת רחל, אבל
בזלפה אין רואים זה, וע"כ היא הייתה דומה כמעט לפלגש,
וע"כ כה"ן הגדול צגי זלפה עה"כ, אשר יקן על ראשו
שמן המשחה, שהוא שייך לשמן שהו"ע של שבט אשר, וכדכתיב
(דברים לג, כד) ולאשר אמר וגו' וטובל בשמן רגלו, ומלא את
ידו ללבוש את הצבטים, בגד הו"ע שבט גד, וכדכתיב בלידתו
(בראשית לג, יא) ותאמר לאלה בגד וגו', שהכה"ג מקושר עם אלו
השבטים וכנ"ל, וזהו ג"כ מה דכתיב אח"כ והוא אשה צבטוליה
יקח, שהו"ע מול אלו צבטוליה שהוא החודש של שבט גד, וכן
והכה"ן הגדול מאחיו צגי זלפה, שהוא ג"כ שייך לחודש
אלול, שהצירוף של חודש אלול הוא יוצא מהפסוק וזלפה תהיה
לניו כ"י.

וע"כ היו הזיווגים של הכה"ג מצבותיו של שבט אשר, וכדאי
בצו"ל (צ"ר ע"א, י) שהיו צבותיו נשואות לכהנים גדולים,
שהכה"ג היו יכול ליקח אשה מהירודים שבצבטים, היינו משום
שבמקומות נמוכים יש שם אורות גדולים, להזכיר גדולים על
הקטנים, שבמקומות הקטנים ישנם שם אורות גדולים, וזה
מתגלה דייקא ע"י הגדולים, נחות דרגא ונסיב אמתא, וע"כ
ע"י הכהנים גדולים מתגלה שאלו שנראים קטנים ביותר, שהם
בני השפחות אדרבה יש להם קדושה גדולה ביותר.

מי שנולד ראשון יהיה תמיד מצוגר עשר שנים מזה שנולד עשר
שנים אחריו, ואם יהיה הראשון מאתיים שנה עדיין יהיה השני
צעיר ממנו עשר שנים, אבל אין שייך לומר שישנו איזה מספר
של שנים, שרק הראשון יכול להגיע אליהם, כי לכל השנים שיכול
הראשון להגיע יכול גם השני להגיע, שכמו שזה חי כך וכן
שנים כך יכול גם השני לחיות כך, רק שהראשון הקדים עצמו
להשני צעיר שנים, וכמו"כ כהנים זריזין הם דהיינו שהם זירזו
והקדימו את עצמם מכל בני ישראל, וע"כ הם תמיד מגיעים
קודם למדרגות הגבוהות, אבל אין צינייהם חילוק עצמי.

וע"כ לגבי ישראל ואומה"ע ישנו רק הבדל אחד והוא ההבדל
בין ישראל לעמים, שהישראל נמלא צפנימיות העולמות,
ואומה"ע שייכי רק לחיזויות העולמות, וע"כ גם ההבדל שבין
הכהנים לאומה"ע הוא ממש אותו הבדל שבין ישראל לאומה"ע,
ולכן אין שום צורך לפרט שיש עוד הבדל בין כהנים לאומה"ע,
כי הוא נכלל בהבדל שבין ישראל לעמים, ודו"ק.

ג) והבהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה
ומלא את ידו ללבוש את הבגדים וגו'. והכהן
הגדול מאחיו היינו שהכה"ג הוא כולל בתוכו את כלל ישראל,
וע"כ הוא צריך להוציא מכח אל הפועל ולגלות בגילוי את
הקדושה שיש אצל כל אחד ואחד מישראל, ואפי' צירודים
שבצבטים הוא צריך לגלות את הקדושה שיש בהם, ואדרבה
באותן שהם ממש למטה ונראה כאילו שאין בהם כ"כ קדושה,
דייקא שם מתגלה הכח של הכה"ג כשהוא מגלה את הקדושה

הפצת גליון השבוע

ארה"ק • ארה"ב • אירופה

נדבת ידידינו הרבני הנגיד הנכבד והמפואר
מוה"ר משה מרדכי פאנעטא הי"ו

לרגל השמחה השרו"י במעונו באירוסים בתו תחי'

עב"ג החתן המופלג תמים במעלות

כמר יעקב ישראל נ"י

בן הרבני הנכבד מוה"ר מרדכי משה טווארד הי"ו

יהא רעוא שהזיווג יעלה יפה יפה, ויזכו לבנות בית

נאמן בישראל מתוך עושר ואושר מרוב כל

עמודי המכון

לע"נ האשה היקרה והחשובה מרת אלטע ח"י שרה בת ר' פנחס ע"ה

נפ' ח' אדר תשל"ט לפ"ק

ולע"נ בנה היקר והאהוב הב' יעקב מנחם ע"ה בן ר' יחזקאל ישעי' נ"י

נפ' כ"ב אדר א' תש"ס לפ"ק

הר"ר זלמן לייב דרו הי"ו

לע"נ זקנתו האשה החשובה מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

תומכי השנה

לע"נ הר"ר שמואל קלמן ב"ר יעקב דוד ע"ה

נלב"ע ביום שמה"ת שנת תשס"ה לפ"ק

הר"ר יהודה ארי' לייביש ליש הי"ו

פרנס השבוע:

נדבת ידידינו הרב הגאון המופאר

מוה"ר שלום ישראל גאלהערש שליט"א

לרגל השמחה השרו"י במעונו באירוסים בנו החתן

המופלג תמים במעלות

כמר אלימלך נ"י

עב"ג בת הרה"ח מוה"ר יוסף ברענער שליט"א

יהא רעוא שהזיווג יעלה יפה יפה, ויזכו לבנות

בית נאמן בישראל מתוך עושר ואושר מרוב כל

פרנס החודש:

הר"ר אהרן זילבער הי"ו

כל הזכויות שמורות למכון להוצאת התורות והשיעורים שע"י קהל תולדות יהודה דחסידים סטומשיין
Mailing Address: 1119-52nd St. Brooklyn N.Y. 11219 • Tel 718.438.0032 • Fax 718.689.1016 • e-mail toldosyehuda@thejnet.com

סניף ארה"ק: רח' החוזה מלובלין 12/2 ביתר עילית - טל': 054-849-3578 • דוא"ל: ty@etrog.net.il

סניף לאנדאן: 020-3468-4379



סדר הזמנים



◆ ל"ג בעומר ◆

ריקודים לכבוד הילולא דרשב"י

יתקיימו במוצש"ק מיד אחר מעריב

בבנין בית רחל דסאטמאר (קומה ד')

שחרית 9:30

מנחה 7:00

ואח"כ יתקיים הטיש לכבוד היום

בבית מדרשינו

קבלת קהל

אחר תפילת שחרית (בערך בשעה 12:00)

וגם אחר הטיש

ביהמ"ד תולדות יהודה דחסידי סטוטשין

וויליאמסבורג

ע"ש כ"ק אדמו"ר זצוק"ל

מודעה חשובה

הננו בזה להודיע

שבשבת קודש פרשת בהר בחוקותי הבעל"ט

ישבות רבינו שליט"א

בעירינו וויליאמסבורג יע"א

לכל עניני אש"ל ניתן לפנות להר"ר יוסף וואלדמאן הי"ו

בטל' 718.384.6065

נא להירשם בהקדם

פרטים יבואו

קהל תולדות יהודה

דחסידי סטוטשין

לזכר עולם ייחזק שמו

של אחד המיוחד שבקרב אנשי שלומינו
ה"ה החסיד הנעלה כביר המעש והחסד פאר עדתינו

מוה"ר רבי שמחה אלטר
בן הרה"ח רבי זילא זילבער ז"ל
אביו של רבינו שליט"א
ששבק לן חיים ביום כ' אייר תש"ע

הוא הגבר הוקם על, לעמוד לימין קהלותינו הק' כל ימיו ברוח
וגשם, ובכל אוננו וחילו הי' מעמודי התווך לכונן ולשכלל את
קהלותינו הק'.

איש חסיד הי' זכר ושארית לדור דעה של חסידים ואנשי
מעשה, קבע כל עתותיו לתורה, דבוק ומסור לרבותינו הק'
באמונת אומן ובדביקות אמת, לבו הי' פתוח כאולם ללומדי
תורה ונכאי לב ופיזר מהונו בהצנע לכת, כל הליכתיו הייתה
באמת וביושר.

זכרונו הבהיר חקוק על לבינו,
ולא ימוש מנגד עינינו לעד.

ת.נ.צ.ב.ה.

קרן הבנין החדש

שע"י קהל תולדות יהודה דחסידי סטוטשין
ע"ש כ"ק אדמו"ר זצוק"ל

מזל טבא וגדיא יאה

טנא מלא ברכות נביע ברוב כבוד והדר קדם ידידנו הנכבדים פארי המעלות והמידות אנשי שם אישי האשכולות נדיבי הלב טובי העין המפורסמים לשם ולתפארת בנדבת לבם וצדקת פזרונם לתורה ולחסד הנחשונים לדבר מצווה וראשונים לכל דבר שבקדושה העומדים לימיננו בכל עת ועונה בפנים מסבירות וזה האחרון הגדיל אשר הוזילו זהב וכסף לטובת קרן הבנין להקמת בית מדרשנו החדש ה"ה

מוה"ר משה מרדכי פאנעטה הי"ו

ואביו מוה"ר שמואל אליעזר פאנעטה הי"ו

לרגל תת השי"ת שמחה במעונם בעת כלילת בתו נכדתו תחי' במז"ט עב"ג החתן המופלא והמופלג ירא ושלם חריף ובקי טובא המוכתר בכל מעלה ומידה נכונה החתן כמר יעקב ישראל ני"ו

בן מחותנו הרבני התורני והנכבד מוה"ר מרדכי משה סושארד הי"ו

וזאת הברכה מעם אלוקי המערכה, אשרי אשר להם ככה, שיזכו לכל הברכה, אשר בתורה כתובה, לראות מזה הזיווג רוב נחת דקדושה, ולבנים עדי עד בנויה, ובקשר של קיימא קטורה, ובנים כשתילי זתים חיה וקיימא, לתפארת המשפה המפוארה, מתוך רוב אונים ואמץ כח שמורה, ויזכו להמשיך בהחזקת התורה, וחסד על שולחנם לעוצמה, עדי יעמוד הכהן בקדושה, בבית עולמים המקווה, בביתא גואל צדק במהרה אכי"ר

כצת"ר

|| 37 קרן הבנין ||